

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Rościszewo, 2026

Zamawiający:

Gmina Rościszewo
ul. Armii Krajowej 1
09-204 Rościszewo

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka
Konsultant – Martyna Ciska
Analityk – Oliwia Machalska

Spis treści

Wstęp	4
1. Wnioski z diagnozy	10
1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy	11
1.2. Analiza SWOT	16
1.3. Potencjał Gminy	19
1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe	20
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań	21
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy	42
3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych	42
3.2. System powiązań przyrodniczych	45
3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych.....	49
3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej	51
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie.....	57
4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrona powietrza, przyrody i krajobrazu	57
4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	61
4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej	63
4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	65
4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	65
4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	67
4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW.....	71
4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko	71
4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	71
4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji i remediacji.....	73
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	74
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy Rościszewo	77
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych .	77
8. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	80
Spis tabel i rysunków	88

Wstęp

Strategię rozwoju jednostki samorządu terytorialnego sporządza się na podstawie art. 10e. i 10f ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153 ze zm.).

Strategię rozwoju sporządza się w formie tekstowej oraz graficznej zawierającej zobrazowanie treści, w szczególności: modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej i obszarów strategicznej interwencji.

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Rościszewo, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

W oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Rościszewo w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2035 roku. Określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030;

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Rościszewo, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035 stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.;
- Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026;
- Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze;
- Strategii Rozwoju Powiatu Sierpeckiego na lata 2021-2027;
- Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka”.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Gminy z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia została przyjęta Uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną;
- Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;
- Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez Gminę wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów Uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

- Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
- Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
- Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Gminy Rościszewo zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów Uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- Kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- Kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- Kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- Kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Rościszewo, obejmujące modernizację układu drogowego oraz rozbudowę infrastruktury drogowej, a także rozwój ścieżek rowerowych i pieszych, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026

Program przyjęty został uchwałą nr 242 Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 2023 r. Głównym celem Programu jest: Zwiększenie odporności zasobu zabytkowego w Polsce.

Powyższy cel realizowany będzie przez następujące cele szczegółowe:

- Weryfikacja wybranego zasobu zabytków i wzmocnienie narzędzi ochrony dziedzictwa o wyjątkowej wartości,
- Wzmocnienie potencjału organizacyjnego systemu ochrony zabytków,
- Rola zabytków w zrównoważonym rozwoju (edukacja i partycypacja).

Jednym z celów operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035 jest „Wzmocnienie roli obiektów zabytkowych w życiu społecznym i kulturalnym Gminy”. Cel ten obejmuje działania związane z rewitalizacją obiektów zabytkowych oraz wzmacnianiem ich funkcji społecznych i kulturalnych. Jego realizacja będzie sprzyjać integracji dziedzictwa kulturowego z życiem lokalnej społeczności oraz wzmacnianiu tożsamości i atrakcyjności kulturalnej Gminy. Zgodnie z powyższym oba dokumenty są ze sobą spójne.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły został przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r.

Priorytetem IIaPGW na obszarze dorzecza Wisły jest stworzenie w ekosystemach wodnych i od wód zależnych warunków, określonych w RDW, sprzyjających osiągnięciu celów środowiskowych wyznaczonych dla poszczególnych JCW oraz dla obszarów chronionych. Efekt procesu osiągania celów środowiskowych nie został dotychczas w pełni uzyskany. Determinuje to konieczność szczegółowego przeanalizowania przyczyn braku zakładanego postępu w osiąganiu celów środowiskowych oraz przygotowania zaktualizowanego zestawu działań naprawczych dających realną szansę na osiągnięcie celów środowiskowych do roku 2027 dla tych JCW, dla których nadal nie stwierdzono oczekiwanego stanu. Zestaw działań IIaPGW zawiera również działania zmierzające do utrzymania dobrego stanu w tych JCW, które stan ten osiągnęły. W przypadku JCW, dla których został wykazany brak możliwości osiągnięcia celów środowiskowych, przy jednoczesnym spełnianiu przesłanek dla przyznania odstępstw, przygotowane zostały szczegółowe uzasadnienia odstępstw w zakresie konieczności osiągnięcia celu środowiskowego wymaganych RDW.

Strategia Rozwoju pozostaje spójna z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Założenia strategiczne uwzględniają cele Ramowej Dyrektywy Wodnej, w szczególności konieczność poprawy stanu jednolitych części wód oraz ochrony ekosystemów wodnych i obszarów od wód zależnych. Kierunki działań wskazane w Strategii,

obejmujące m.in. racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz zwiększanie retencji, odpowiadają priorytetom IIaPGW i wspierają realizację celów środowiskowych.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Strategia została przyjęta uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24.05.2022 r.

Wizją określoną w Strategii Rozwoju jest „Mazowsze z Warszawą, Warszawa ku Europie”. Natomiast za cel główny przyjęto „Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwały i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regiony w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska”. Jego realizacja odbywać się będzie przez pięć celów strategicznych:

- Obszar Gospodarka: Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze (opis celu: wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii);
- Obszar Dostępność: Dostępne i mobilne Mazowsze (opis celu: poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego);
- Obszar Środowisko i Energetyka: Zielone, niskoemisyjne Mazowsze (opis celu: poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody);
- Obszar Społeczeństwo: Mazowsze zintegrowane społecznie (opis celu: poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki);
- Obszar Kultura i Dziedzictwo: Mazowsze bogate kulturowo (opis celu: wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia).

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035 została opracowana z uwzględnieniem założeń oraz kierunków rozwoju określonych w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze. Cele strategiczne i operacyjne przyjęte w dokumencie gminnym pozostają zgodne z regionalną wizją rozwoju, ukierunkowaną na zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców poprzez trwały i zrównoważony rozwój przestrzenny, społeczny, gospodarczy i środowiskowy. Przyjęte w Strategii Rozwoju Gminy Rościszewo cele odpowiadają głównym wyzwaniom i priorytetom rozwojowym województwa mazowieckiego, w szczególności w zakresie wzmocniania potencjału gospodarczego, poprawy dostępności infrastrukturalnej, ochrony środowiska oraz rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego. Strategia gminna uwzględnia potrzebę zrównoważonego zagospodarowania

przestrzeni, poprawy spójności terytorialnej oraz racjonalnego wykorzystania zasobów, co pozostaje w bezpośredniej zgodności z celami regionalnymi. Wobec tego Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035 jest zgodna ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze.

Strategia Rozwoju Powiatu Sierpeckiego na lata 2021-2027

Strategia została przyjęta uchwałą nr 301.LII.2022 Rady Powiatu w Sierpcu z dnia 23 września 2022 r.

Wizja Powiatu Sierpeckiego brzmi następująco: Powiat Sierpecki przyjazny dla mieszkańców, inwestorów i turystów, a także dbający o środowisko naturalne i tradycje kulturowe. Wizja ta może zostać osiągnięta poprzez realizację celi strategicznych rozwoju powiatu sierpeckiego w tym:

- Rozwój gospodarczy i infrastrukturalny przy zachowaniu ochrony dziedzictwa kulturowego oraz wykorzystaniu walorów środowiska przyrodniczego, z uwzględnieniem potencjału powiatu sierpeckiego, budżetu Powiatu i środków zewnętrznych.
- Poprawa stanu środowiska naturalnego i warunków rozwoju.
- Promocja zachowań i postaw prozdrowotnych, profilaktyka i ochrona zdrowia oraz rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych, włączenie społeczne.
- Rozwój edukacji i kierunków kształcenia zawodowego dostosowanych do bieżących i przyszłych potrzeb lokalnego rynku pracy.

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035 została opracowana w sposób zapewniający spójność z założeniami Strategii Rozwoju Powiatu Sierpeckiego na lata 2021-2027. Cele i kierunki działań przyjęte w strategii gminnej wpisują się w wizję powiatu jako obszaru przyjaznego mieszkańcom, inwestorom i turystom, dbającego o środowisko naturalne oraz dziedzictwo kulturowe. Dokument gminny wspiera realizację priorytetów w zakresie rozwoju gospodarczego i infrastrukturalnego, poprawy stanu środowiska naturalnego oraz rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego. Działania podejmowane na poziomie lokalnym odpowiadają również celom powiatu w obszarze edukacji, promocji postaw prozdrowotnych, ochrony zdrowia oraz włączenia społecznego. Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035 jest zgodna z Strategią Rozwoju Powiatu Sierpeckiego na lata 2021-2027, przekładając jej cele na poziom lokalny.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka”

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka” została przyjęta na mocy uchwały nr 1059/LXI/2024 Rady Miasta Płocka z dnia 25 stycznia 2024 r. Natomiast

Gmina Rościszewo przyjęła Strategię uchwałą nr 407/LXI/2024 Rady Gminy Rościszewo z dnia 11 marca 2024 r.

Cel nadrzędny OFMP został sformułowany następująco: „Wzrost konkurencyjności, atrakcyjności i bezpieczeństwa Obszaru Funkcjonalnego Miasta Płocka jako miejsca przyjaznego dla mieszkańców i gości, dziś i w przyszłości.”.

Cele nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów strategicznych partnerstwa:

- Cel strategiczny 1: Wzmocnienie kapitału ludzkiego i potencjałów służących trwałemu zabezpieczeniu jakości warunków życia;
- Cel strategiczny 2: Atrakcyjne przestrzenie zamieszkania;
- Cel strategiczny 3: Zrównoważony rozwój gospodarczy obszaru;
- Cel strategiczny 4: Dostępny komunikacyjnie OFMP z funkcjonującym systemem zrównoważonej mobilności miejskiej;
- Cel strategiczny 5: Adaptacja do zmian klimatu na poziomie całego Partnerstw.

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035 jest spójna ze Strategią Rozwoju Ponadlokalnego „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka” i wspiera realizację jej celu nadrzędnego, jakim jest wzrost konkurencyjności, atrakcyjności i bezpieczeństwa obszaru. Kierunki działań Gminy wpisują się w cele partnerstwa w zakresie poprawy jakości życia mieszkańców, kształtowania atrakcyjnych przestrzeni zamieszkania, rozwoju gospodarczego, poprawy dostępności komunikacyjnej oraz adaptacji do zmian klimatu.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2025 poz. 198 ze zm.) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Gminy i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Rościszewo na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy

Sfera społeczna

Analiza sytuacji społecznej Gminy Rościszewo wskazuje na występowanie niekorzystnych trendów demograficznych, które stanowią jedno z kluczowych wyzwań rozwojowych Gminy w perspektywie długookresowej. W ostatnich latach obserwowany jest systematyczny spadek liczby mieszkańców, wynikający zarówno z ujemnego przyrostu naturalnego, jak i utrzymującego się ujemnego salda migracji. Jednocześnie struktura wiekowa ludności ulega stopniowej zmianie, ponieważ maleje udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, natomiast rośnie liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Zjawiska te wpisują się w ogólnokrajowe tendencje demograficzne. Jednak w przypadku gminy wiejskiej mogą w przyszłości prowadzić do ograniczenia potencjału rozwojowego, wzrostu obciążeń systemu pomocy społecznej i ochrony zdrowia oraz trudności w utrzymaniu odpowiedniego poziomu usług publicznych.

W kontekście powyższego istotnym kierunkiem działań Gminy powinno być tworzenie warunków sprzyjających zatrzymywaniu mieszkańców, w szczególności osób młodych i rodzin z dziećmi. Kluczowe znaczenie ma poprawa dostępności usług społecznych oraz podnoszenie jakości życia na obszarach wiejskich. Równocześnie niezbędne jest przygotowanie Gminy na konsekwencje starzenia się społeczeństwa poprzez rozwój usług opiekuńczych, zdrowotnych i wspierających aktywność społeczną seniorów.

W obszarze edukacji Gmina Rościszewo zapewnia dostęp do szkół podstawowych oraz wychowania przedszkolnego, jednak analiza danych wskazuje na potrzebę dalszego wzmacniania jakości kształcenia. Wyniki egzaminów ósmoklasisty osiągane przez uczniów szkół z terenu gminy są niższe niż średnie wyniki na poziomie powiatu i województwa. Istotnym wyzwaniem pozostaje również fakt, że część uczniów realizuje obowiązek szkolny poza terenem gminy, co osłabia lokalny system oświaty. W tym kontekście zasadne jest podejmowanie działań na rzecz podnoszenia jakości nauczania, wyrównywania szans edukacyjnych oraz rozwoju oferty zajęć dodatkowych.

Istotnym problemem społecznym pozostaje ograniczona dostępność opieki nad dziećmi do lat 3. Brak funkcjonujących żłobków i klubów dziecięcych stanowi barierę dla aktywności zawodowej młodych rodziców, zwłaszcza kobiet. Planowane uruchomienie Klubu Malucha stanowi ważny krok w kierunku poprawy sytuacji w tym zakresie, jednak w dłuższej perspektywie konieczne jest dalsze dostosowywanie oferty opiekuńczej do potrzeb mieszkańców.

Sfera kultury, sportu i rekreacji odgrywa istotną rolę w kształtowaniu jakości życia oraz integracji społecznej mieszkańców Gminy Rościszewo. Funkcjonowanie Gminnej Biblioteki Publicznej wraz z filią, działalność szkół, świetlic wiejskich, organizacji pozarządowych, kół gospodyń wiejskich oraz jednostek OSP tworzą podstawy lokalnego życia społecznego i kulturalnego. Dla dalszego rozwoju Gminy istotne jest podtrzymywanie tych postaw poprzez wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych oraz tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym. Jednocześnie potencjał społeczno-kulturowy Gminy wymaga dalszego wzmacniania poprzez rozwój infrastruktury oraz ofertę skierowaną do różnych grup wiekowych, w szczególności dzieci, młodzieży i seniorów.

System pomocy społecznej w Gminie Rościszewo funkcjonuje w sposób stabilny, a liczba osób korzystających ze wsparcia w ostatnich latach ulega zmniejszeniu. Zjawisko to można interpretować jako efekt poprawy sytuacji części mieszkańców. Jednak należy zwrócić uwagę na rosnące potrzeby związane ze starzeniem się społeczeństwa. Wzrost liczby osób starszych, przewlekłe chorych i niesamodzielnych będzie generował zwiększone zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, wsparcie środowiskowe oraz działania zapobiegające wykluczeniu społecznemu. Wymaga to stopniowego dostosowywania oferty GOPS oraz rozwijania innych form wsparcia.

Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy jest zapewniony, a wzrost liczby udzielanych porad lekarskich świadczy o rosnącym zapotrzebowaniu mieszkańców na świadczenia zdrowotne. Tendencja ta jest spójna z procesem starzenia się ludności i podkreśla konieczność dalszego wzmacniania lokalnego systemu ochrony zdrowia.

Strefa gospodarcza

Analiza sytuacji gospodarczej Gminy Rościszewo wskazuje na dominację rolnictwa oraz lokalnej przedsiębiorczości opartej głównie na mikroprzedsiębiorstwach. Z jednej strony zapewnia to elastyczność i odporność na część wahań koniunkturalnych, z drugiej jednak ogranicza możliwości generowania większej liczby stabilnych miejsc pracy oraz wzrostu dochodów własnych Gminy. Brak większych podmiotów gospodarczych i inwestorów zewnętrznych ogranicza potencjał rozwojowy rynku pracy.

Rolnictwo pozostaje istotnym elementem lokalnej gospodarki, pełniąc nie tylko funkcję produkcyjną, lecz także krajobrazową i społeczną. Jednocześnie obserwuje się, że rolnictwo nie stanowi już wystarczającego źródła dochodów dla wszystkich mieszkańców, a jego znaczenie ekonomiczne w dłuższej perspektywie może ulegać dalszemu osłabieniu. Stwarza to potrzebę poszukiwania dodatkowych kierunków rozwoju, takich jak przetwórstwo rolno-spożywcze, sprzedaż bezpośrednia, produkty lokalne oraz agroturystyka.

Lokalny rynek pracy cechuje się ograniczoną liczbą miejsc zatrudnienia, co w połączeniu z niekorzystnymi trendami demograficznymi sprzyja odpływowi mieszkańców. Zjawisko to osłabia bazę podatkową Gminy oraz zmniejsza dostępność siły roboczej dla lokalnych przedsiębiorców. W dłuższej perspektywie może to prowadzić do pogłębiania się problemów związanych z niedoborem pracowników i spadkiem aktywności gospodarczej.

Istotnym wyzwaniem rozwojowym pozostaje niski poziom przedsiębiorczości oraz ograniczone warunki do lokowania nowych inwestycji. Na sytuację tę wpływają m.in. niewielka dostępność uzbrojonych terenów inwestycyjnych, rozproszona zabudowa oraz ograniczona skala lokalnego rynku zbytu. Jednocześnie bliskość innych ośrodków miejskich sprawia, że część aktywności gospodarczej mieszkańców realizowana jest poza terenem gminy, co ogranicza lokalne efekty ekonomiczne. W kontekście przyszłych wyzwań gospodarczych istotne znaczenie będzie miało podnoszenie kwalifikacji zawodowych, rozwijanie kompetencji cyfrowych oraz promowanie postaw przedsiębiorczych. Działania te mogą ograniczyć skalę migracji zarobkowych oraz zwiększyć atrakcyjność Gminy jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Sfera przestrzenna

Przestrzeń gminy Rościszewo wykazuje typowe cechy gminy wiejskiej o rozproszonej strukturze osadniczej. Wpływa to na sposób zagospodarowania terenu, dostępność usług publicznych oraz koszty utrzymania i rozwoju infrastruktury technicznej. Rozproszenie zabudowy oraz znaczne odległości pomiędzy poszczególnymi miejscowościami utrudniają efektywne planowanie przestrzenne i powodują zwiększone nakłady finansowe związane z rozbudową sieci infrastrukturalnych.

Układ komunikacyjny Gminy zapewnia mieszkańcom podstawową dostępność transportową, umożliwiając sprawne przemieszczanie się do ośrodków zewnętrznych oraz pomiędzy miejscowościami. Sieć dróg gminnych i powiatowych pełni istotną rolę w obsłudze ruchu lokalnego. Wobec tego istotne znaczenie ma dalsze utrzymanie i modernizacja infrastruktury drogowej oraz podejmowanie działań poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego. Zwłaszcza w obrębie zabudowy mieszkaniowej i obiektów użyteczności publicznej.

Gmina Rościszewo posiada warunki sprzyjające wykorzystaniu roweru jako formy mobilności lokalnej, szczególnie w celach rekreacyjnych i turystycznych. Natomiast komunikacja zbiorowa pełni funkcję uzupełniającą wobec transportu indywidualnego i zapewnia mieszkańcom dostęp do ośrodków zewnętrznych, w tym szkół i usług.

Sfera mieszkalnictwa w Gminie Rościszewo rozwija się w sposób stabilny, czemu towarzyszy stopniowa poprawa warunków zamieszkania mieszkańców, zarówno poprzez rozwój nowej zabudowy, jak i modernizację istniejących zasobów. Jednocześnie Gmina systematycznie

utrzymuje i rozbudowuje infrastrukturę techniczną, w tym sieć wodociągową, kanalizacyjną, elektroenergetyczną oraz telekomunikacyjną, co sprzyja podnoszeniu standardu życia i funkcjonalności przestrzeni osadniczej.

W dalszej perspektywie istotne znaczenie będzie miało kontynuowanie działań w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, zwłaszcza na obszarach o rozproszonej zabudowie, a także dostosowywanie jej do rosnących potrzeb mieszkańców i planowanych inwestycji. Ważnym elementem pozostaje również system gospodarki odpadami, który wymaga dalszego doskonalenia w zakresie selektywnej zbiórki oraz działań informacyjnych i edukacyjnych, sprzyjających porządkowaniu przestrzeni i poprawie jakości środowiska.

Sfera klimatyczno-środowiskowa

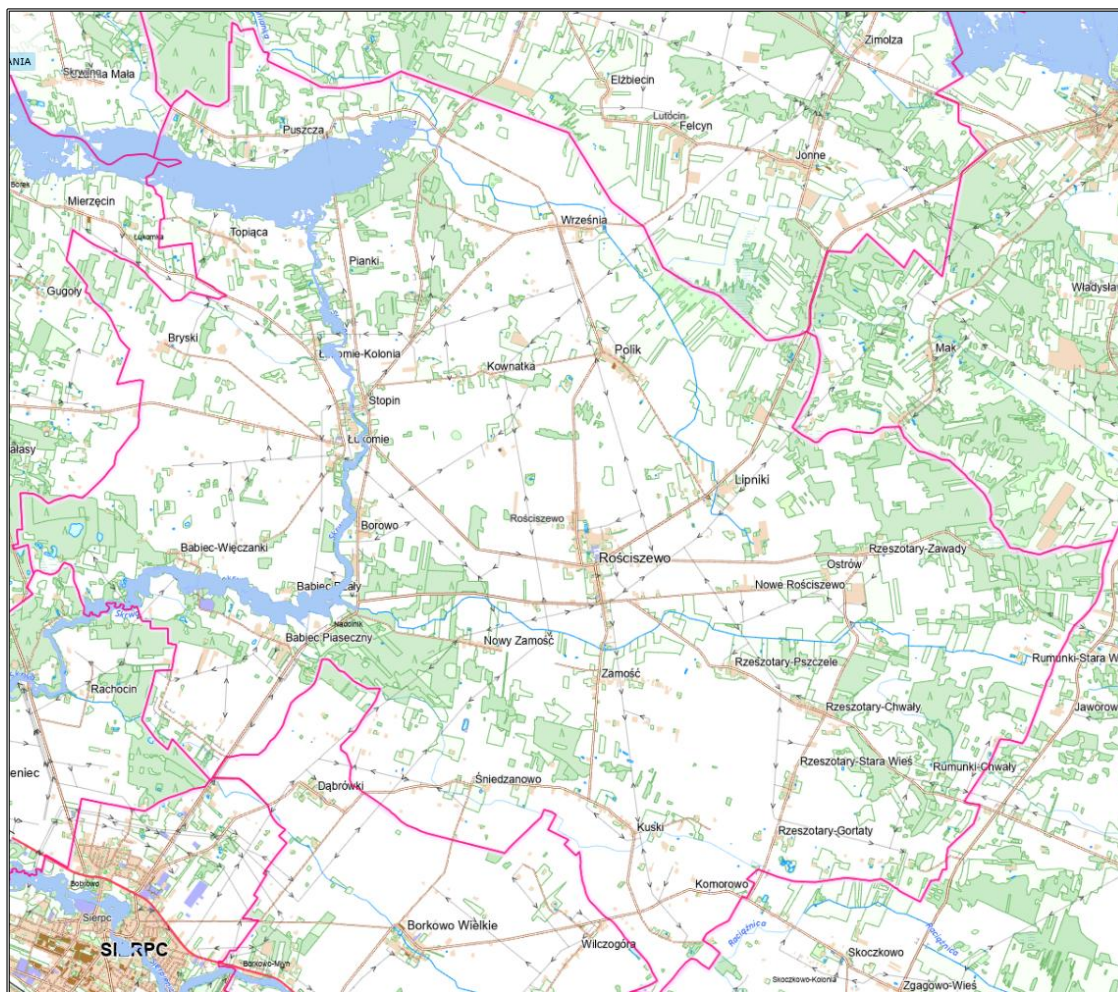
Analiza sfery klimatyczno-środowiskowej wskazuje na wysoki udział terenów rolnych i otwartych. Obecność obszarów cennych przyrodniczo oraz stosunkowo niski poziom presji urbanizacyjnej sprzyjają zachowaniu dobrych warunków środowiskowych i wysokiej jakości krajobrazu. Walory te wpływają korzystnie na warunki życia mieszkańców oraz stwarzają potencjał dla rozwoju funkcji rekreacyjnych i przyrodniczych.

Lokalne uwarunkowania związane z dominacją indywidualnych źródeł ogrzewania wpływają jednak na kształtowanie warunków środowiskowych. W związku z tym zasadne jest kontynuowanie działań ukierunkowanych na poprawę efektywności energetycznej budynków oraz stopniowe ograniczanie emisji poprzez modernizację źródeł ciepła. Jednocześnie wyzwaniem środowiskowym pozostaje stan wód powierzchniowych. Wskazuje to na potrzebę dalszego porządkowania gospodarki wodno-ściekowej, ograniczania presji ze strony działalności rolniczej oraz podejmowania działań sprzyjających ochronie i poprawie jakości zasobów wodnych.

Gmina Rościszewo posiada warunki sprzyjające rozwojowi odnawialnych źródeł energii. Wykorzystanie potencjału OZE może przyczynić się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń, obniżenia kosztów energii oraz zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Gminy. Istotne jest jednak prowadzenie tych działań w sposób zrównoważony, z poszanowaniem walorów krajobrazowych i przyrodniczych.

Na terenie gminy Rościszewo występuje zarówno zagrożenie powodziowe, jak i ryzyko powodziowe. Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza możliwość wystąpienia tam zjawiska powodzi. Natomiast ryzyko powodzi oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Rysunek 1. Mapa zagrożenia powodziowego na terenie gminy Rościszewo

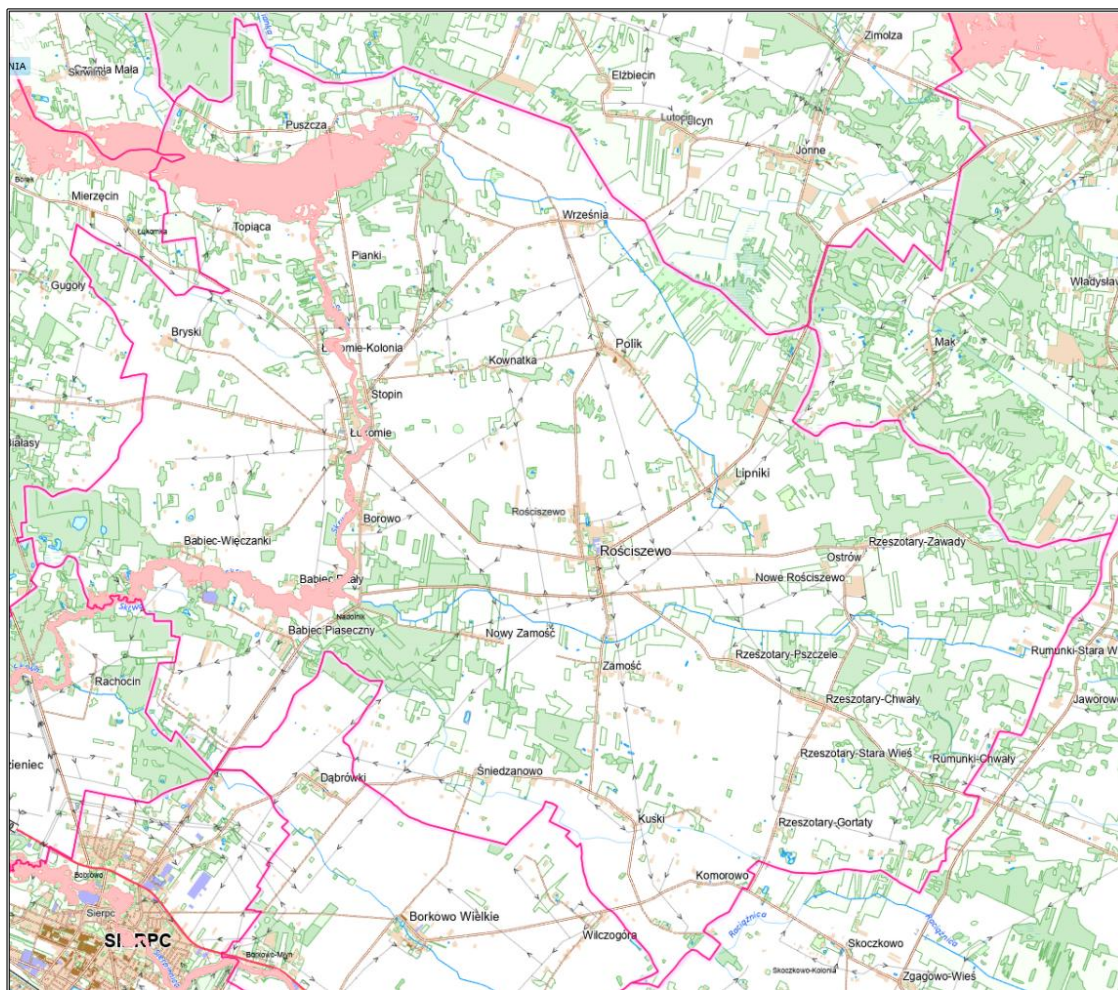

Legenda:

■ - obszar szczególnego zagrożenia powodziowego 1% z map zagrożenia powodziowego od strony rzeki

Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html?gmap=gp0 (dostęp: 05.01.2026 r.)

Rysunek 2. Mapa ryzyka powodziowego na terenie gminy Rościszewo

Legenda:

 - obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi rzeczne

Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html?gpmap=gp0 (dostęp: 05.01.2026 r.)

Ważnym elementem sytuacji środowiskowej pozostaje gospodarka odpadami komunalnymi. Funkcjonujący system zapewnia odbiór i zagospodarowanie odpadów, jednak dalsze działania powinny koncentrować się na zwiększaniu poziomu selektywnej zbiórki oraz podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców. Edukacja ekologiczna i działania informacyjne mają kluczowe znaczenie dla kształtowania postaw prośrodowiskowych i ograniczania negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko.

1.2. Analiza SWOT

Poniżej przedstawiono tabele, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, które wywierają wpływ na dalszy rozwój Gminy.

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny

Mocne strony	Słabe strony
- dobrze funkcjonująca sieć placówek oświatowych szkolnictwa podstawowego, - aktywność kulturalna i społeczna – biblioteka z rozbudowanym księgozbiorem i filią, świetlice wiejskie, działalność kół gospodyń, zespołów ludowych, stowarzyszeń oraz OSP, - wysoka i rosnąca frekwencja wyborcza, świadcząca o wzrastającej świadomości obywatelskiej i zaangażowaniu mieszkańców, - spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, - dostępność do podstawowej opieki zdrowotnej, - podejmowanie istotnych ze społecznego punktu widzenia przedsięwzięć inwestycyjnych, - tworzony Klub Malucha, - funkcjonowanie instytucji pomocy społecznej na terenie gminy, które umożliwiają mieszkańcom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, rozwiązanie problemów, okazują wsparcie, zaspokoja podstawowe potrzeby oraz udzielają pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, które tego potrzebują.	- spadek liczby mieszkańców, - ujemny przyrost naturalny i saldo migracji, - rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym, - wyniki egzaminów ósmoklasisty znacznie niższe od średnich powiatowych i wojewódzkich, - ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej – konieczność korzystania z placówek w pobliskich miastach.
Szanse	Zagrożenia
- napływ nowych mieszkańców, - współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz członkostwo w partnerstwach i stowarzyszeniach międzygminnych, co zwiększa potencjał projektowy i promocyjny Gminy, - urozmaicenie oferty kulturalnej oraz zwiększanie dostępności kultury, - rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów, - podnoszenie poziomu wykształcenia wśród mieszkańców, - nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym, - rozwój instytucji pomocowych oraz zwiększenie świadomości uczniów i mieszkańców na temat ich istnienia, - pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu.	- postępujący proces starzenia się społeczeństwa, - bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych, - wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii, - zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
- rolnictwo jako stabilna baza gospodarki, - wzrost liczby podmiotów gospodarczych, - wzrastająca przedsiębiorczość mieszkańców, - rozwój mikro- i małych przedsiębiorstw, - zmniejszający się poziom bezrobocia.	- brak wyznaczonej strefy inwestycyjnej na obszarze gminy, - wyższe bezrobocie wśród kobiet niż mężczyzn, co wskazuje na nierównowagę na rynku pracy, - zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym,

	• emigracja ludności do większych miast – zwłaszcza osób młodych.
Szanse	Zagrożenia
– wzrost gospodarczy kraju, – rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej – handel, usługi, agroturystyka, – budowa nowych zakładów na terenie gminy przez podmioty krajowe i zagraniczne.	• zmniejszająca się opłacalność produkcji rolnej, • utrzymująca się zależność gospodarki od rolnictwa – narażenie na wahania cen surowców, zmiany klimatyczne i regulacje środowiskowe, • ryzyko konfliktów społecznych wokół dużych inwestycji inwentarskich (kurniki, chlewnie) – sprzeciw mieszkańców wobec uciążliwości, • wzrost kosztów budowy infrastruktury technicznej pod rozwój terenów inwestycyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny

Mocne strony	Słabe strony
• przebiegająca przez obszar gminy droga wojewódzka nr 541, • działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg, • wzrost liczby mieszkań i powierzchni mieszkaniowej, • rozbudowana sieć wodociągowa zaopatrująca niemal wszystkich mieszkańców Gminy w wodę, • dostępność światłowodu w niektórych miejscowościach, • zadowalający stan sieci elektroenergetycznej, • brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy, • uporządkowany system gospodarki odpadami.	• rozproszony charakter zabudowy utrudniający efektywną rozbudowę infrastruktury technicznej, • zły stan techniczny części dróg, • niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy, • korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych, • brak ścieżek rowerowych.
Szanse	Zagrożenia
• budowa obwodnicy Rościszewa, która poprawi bezpieczeństwo i odciąży wieś od ruchu tranzytowego, • pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej i technicznej, • powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów, • wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi.	• presja urbanizacyjna i turystyczna, • ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych przez nawozy i środki chemiczne spływające z pól, • rosnące koszty inwestycji, • ograniczona dostępność do terenów inwestycyjnych umożliwiających w Gminie realizację niezbędnych inwestycji, • rosnąca produkcja odpadów komunalnych, • ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach z funduszy zewnętrznych, • niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Analiza SWOT – wymiar klimatyczno-środowiskowy

Mocne strony	Słabe strony
• występujące walory przyrodnicze, w tym znajdujący się na terenie gminy: Obszar Chronionego Krajobrazu Przysiężce Skrwu	• niska lesistość, • zagrożenie suszą,

Prawej oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Równina Raciąrska, • Rzeka Skrwa i jej dolina jako oś ekologiczna oraz walor przyrodniczy, • dobry stan wód podziemnych, • wysoki potencjał rozwoju OZE – korzystne warunki dla fotowoltaiki, • możliwość wykorzystania biomasy i biogazu dzięki rolniczemu charakterowi Gminy, • inwestycje w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego.	• występujący obszar szczególnego zagrożenia powodzią.
Szanse	Zagrożenia
• wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przez indywidualnych mieszkańców, jak również w obiektach publicznych, • ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, • rozwój działań retencyjnych i wsparcie rolnictwa odpornego na niedobory wody, • lepsze zagospodarowanie gleb słabszych klas w kierunku np. upraw ekologicznych.	• niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami, • degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza), • nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplanie się klimatu, susze, ulewne deszcze), • ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach z funduszy zewnętrznych, • niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Potencjał Gminy

Potencjał społeczny

Gmina dysponuje dobrze funkcjonującą siecią placówek oświatowych w zakresie szkolnictwa podstawowego, a także bogatą ofertą kulturalną i społeczną. Działalność biblioteki, świetlic wiejskich, kół gospodyń, zespołów ludowych, stowarzyszeń i jednostek OSP sprzyja integracji i aktywizacji mieszkańców. Ważnym zasobem jest również rosnąca świadomość obywatelska wyrażająca się w wysokiej i stale rosnącej frekwencji wyborczej. Gmina posiada sprawnie funkcjonującą instytucję pomocy społecznej, która wspiera mieszkańców w trudnych sytuacjach życiowych, a jednocześnie obserwuje się spadek liczby osób korzystających z tego rodzaju wsparcia. Pozytywnie należy ocenić dostępność podstawowej opieki zdrowotnej oraz wysoki poziom bezpieczeństwa zapewniany przez jednostki OSP i posterunek policji.

Potencjał gospodarczy

Podstawą gospodarki Gminy pozostaje rolnictwo, które stanowi stabilne źródło dochodów mieszkańców i daje możliwości dalszego rozwoju w kierunku nowoczesnej produkcji rolnej oraz przetwórstwa. W ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby podmiotów gospodarczych, rozwój mikro- i małych przedsiębiorstw oraz rosnącą aktywność mieszkańców w zakresie przedsiębiorczości. Towarzyszy temu spadek poziomu bezrobocia, co świadczy o poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy. Gmina skutecznie pozyskuje środki zewnętrzne na

inwestycje, co wzmacnia jej potencjał rozwojowy i umożliwia realizację projektów ważnych z punktu widzenia społecznego i gospodarczego.

Potencjał przestrzenny i infrastrukturalny

Na terenie gminy zlokalizowana jest droga wojewódzka nr 541, która stanowi ważny element powiązań komunikacyjnych z regionem. Inwestycje w zakresie poprawy stanu technicznego dróg zwiększają mobilność mieszkańców i atrakcyjność inwestycyjną obszaru. Rozbudowana sieć wodociągowa obejmująca niemal wszystkich mieszkańców, uporządkowany system gospodarki odpadami, zadowalający stan sieci elektroenergetycznej oraz dostępność światłowodu w wybranych miejscowościach tworzą solidną bazę infrastrukturalną. Jakość wody wodociągowej nie budzi zastrzeżeń, co dodatkowo podnosi komfort życia mieszkańców.

Potencjał środowiskowy i klimatyczny

Gmina Rościszewo charakteryzuje się wartościowymi walorami przyrodniczymi, w tym obecnością obszaru chronionego krajobrazu Przyczółek Skrzy Prowej oraz obszaru chronionego krajobrazu Równina Raciążska. Dolina rzeki Skrzy pełni funkcję osi ekologicznej i stanowi cenny zasób przyrodniczy. Dobry stan wód podziemnych zapewnia bezpieczeństwo zasobów wodnych. Gmina dysponuje wysokim potencjałem rozwoju odnawialnych źródeł energii – szczególnie fotowoltaiki, a także biomasy i biogazu – dzięki rolniczemu charakterowi obszaru. Realizowane i planowane inwestycje w zakresie ochrony środowiska dodatkowo wzmacniają ten potencjał, otwierając możliwości dla rozwoju zrównoważonej gospodarki i turystyki przyrodniczej.

1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe

Bariery rozwojowe stanowią niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały lub wewnętrzne i zewnętrzne czynniki uniemożliwiające lub utrudniające rozwój. Bariery rozwojowe przedstawiono w układzie: przyczyna → problem → potrzeba rozwojowa.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Rościszewo określono przyczyny, problemy i potrzeby rozwojowe, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe Gminy

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
• brak lokalnej oferty edukacyjnej na wyższym poziomie, • brak atrakcyjnych miejsc pracy na terenie gminy, • niewystarczająca oferta kulturalna i sportowa dostosowana dla młodych ludzi,	Migracja młodych mieszkańców poza Gminę	• zwiększenie liczby regularnych połączeń autobusowych z miastem powiatowym czy wojewódzkim, • zwiększenie wyznaczonych obszarów pod budownictwo jednorodzinne, • kompleksowe wyposażenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną, w tym m.in. światłowód,

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
- niedostatecznie rozwinięta oferta spędzania wolnego czasu, - niska perspektywa rozwoju osobistego.		- wsparcie edukacji i przedsiębiorczości tj. wprowadzenie kursów i warsztatów, w celu nabycia lub podniesienia umiejętności potrzebnych w lokalnych firmach czy wiedzy o zakładaniu i prowadzeniu własnych działalności gospodarczych, - efektywne zagospodarowanie terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery). - dostosowanie oferty kulturalnej i sportowej do potrzeb młodych ludzi, - utworzenie placówek opieki dla dzieci do lat 3 lub wprowadzenie instrumentów zachęty do tworzenia się nowych placówek w tym zakresie.
- brak wyznaczonej strefy inwestycyjnej, z przywilejami podatkowymi, - niewystarczająca promocja oferty inwestycyjnej Gminy, - wyższa atrakcyjność inwestycyjna sąsiednich ośrodków miejskich.	Niewystarczająco rozwinięty sektor przedsiębiorstw (zbyt mało miejsc pracy, brak ofert pracy dla osób o wysokich kwalifikacjach)	- wyznaczenie strefy inwestycyjnej w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej, - poprawa stanu dróg lokalnych i dojazdowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w celu ułatwienia skomunikowania z terenami inwestycyjnymi, - wprowadzenie instrumentów ułatwiających procedury formalne związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej, - wprowadzenie instrumentów wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw.
- niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy, - ryzyko przedostawiania się nieczystości ciekłych z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych, - wykorzystywanie przez mieszkańców w zakresie spalania wysokoemisyjnych paliw.	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego	- rozbudowa sieci kanalizacyjnej, - wsparcie dla mieszkańców w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, - zwiększenie świadomości ekologicznej w zakresie spalania paliw wysokoemisyjnych, - zastosowanie na szerszą skalę instrumentów zachęcających do montażu odnawialnych źródeł energii przez prywatnych właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Rościszewo

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy Rościszewo, wpływając na ożywienie społeczno-gospodarcze.

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans

pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

Gmina Rościszewo w 2035 r. to miejsce przyjazne mieszkańcom oraz inwestorom, w którym rozwój infrastruktury technicznej i społecznej idzie w parze z troską o środowisko, dziedzictwo kulturowe oraz wiejski charakter obszaru. Nowoczesna Gmina zapewnia dobre warunki do życia, pracy i wypoczynku, sprzyjając integracji społecznej oraz aktywności wszystkich grup wiekowych.

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy i wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy Rościszewo. Wytaczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono łącznie 4 cele strategiczne, tj. w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym:

Wymiar społeczny:

Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia i integracja społeczna mieszkańców Gminy.

Wymiar gospodarczy:

Cel strategiczny 2. Stabilna gospodarka Gminy oparta na przedsiębiorczości i lokalnych zasobach.

Wymiar przestrzenny:

Cel strategiczny 3. Racjonalne zagospodarowanie przestrzeni oraz rozwinięta infrastruktura techniczna.

Wymiar klimatyczno-środowiskowy:

Cel strategiczny 4. Ochrona środowiska naturalnego oraz zapewnienie odporności na zmiany klimatu.

Wymiary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Gminy.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 6. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar	Cel strategiczny	Cele operacyjne
Społeczny	1. Wysoka jakość życia i integracja społeczna mieszkańców Gminy.	1.1. Wysoka jakość edukacji oraz dostępność usług opiekuńczo-wychowawczych.
		1.2. Rozwinięte usługi społeczne, opiekuńcze i prozdrowotne.
		1.3. Rozbudowana infrastruktura społeczna służąca aktywności i bezpieczeństwu mieszkańców.
Gospodarczy	2. Stabilna gospodarka Gminy oparta na przedsiębiorczości i lokalnych zasobach.	2.1. Rozwinięta przedsiębiorczość oraz większa atrakcyjność inwestycyjna Gminy.
		2.2. Dywersyfikacja lokalnej gospodarki.
Przestrzenny	3. Racjonalne zagospodarowanie przestrzeni oraz rozwinięta infrastruktura techniczna.	3.1. Dostępność nowoczesnej infrastruktury technicznej.
		3.2. Rozwinięta i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna Gminy.
		3.3. Ład przestrzenny i racjonalne lokalizowanie inwestycji.
Klimatyczno-środowiskowy	4. Ochrona środowiska naturalnego oraz zapewnienie odporności na zmiany klimatu.	4.1. Ochrona środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu.
		4.2. Infrastruktura sprzyjająca ochronie środowiska.

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia i integracja społeczna mieszkańców Gminy

Działania podejmowane w ramach celu będą ukierunkowane na systematyczne podnoszenie jakości życia mieszkańców Gminy oraz wzmacnianie spójności społecznej. Gmina będzie realizować politykę sprzyjającą rozwojowi usług edukacyjnych, opiekuńczych, społecznych i prozdrowotnych, odpowiadających na zróżnicowane potrzeby mieszkańców. Istotnym elementem będzie także rozwój infrastruktury społecznej oraz tworzenie warunków sprzyjających integracji, aktywności i bezpieczeństwu mieszkańców. Realizacja celu przyczyni się do budowy silnej i zintegrowanej wspólnoty lokalnej.

Cel operacyjny 1.1. Wysoka jakość edukacji oraz dostępność usług opiekuńczo-wychowawczych

Gmina będzie podejmować działania na rzecz zapewnienia wysokiej jakości edukacji oraz zwiększenia dostępności usług opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności na etapie wychowania przedszkolnego i żłobkowego. Realizowane będą rozwiązania sprzyjające wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz podnoszeniu standardu kształcenia. Działania te wpłyną na rozwój kapitału ludzkiego oraz lepsze warunki do łączenia życia zawodowego i rodzinnego mieszkańców Gminy.

Cel operacyjny 1.2. Rozwinięte usługi społeczne, opiekuńcze oraz prozdrowotne

W ramach tego celu Gmina będzie rozwijać system usług społecznych, opiekuńczych i prozdrowotnych, odpowiadających na potrzeby mieszkańców na różnych etapach życia.

Działania obejmą zarówno poprawę dostępności wsparcia środowiskowego, jak i rozwój infrastruktury prozdrowotnej oraz rekreacyjnej sprzyjającej aktywnemu i zdrowemu stylowi życia. Realizacja celu przyczyni się do poprawy dostępności usług, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianiu aktywności społecznej i zdrowotnej mieszkańców.

Cel operacyjny 1.3. Rozbudowana infrastruktura społeczna służąca aktywności i bezpieczeństwu mieszkańców

Gmina będzie podejmować działania na rzecz rozwoju i modernizacji infrastruktury społecznej, pełniące funkcje integracyjne, kulturalne oraz społeczne. Istotną rolę w realizacji celu będzie odgrywać także rozwój zaplecza lokalnych jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych jako elementu systemu bezpieczeństwa oraz ważnego ogniwa życia społecznego. Wykorzystanie infrastruktury OSP oraz rozwój innych obiektów publicznych, będzie sprzyjać wzmacnianiu integracji oraz aktywności społecznej na poziomie lokalnym. Realizacja celu przyczyni się do budowy silnej, bezpiecznej i zaangażowanej wspólnoty lokalnej.

Realizacja działań w zakresie pierwszego celu strategicznego będzie sprzyjać systematycznemu podnoszeniu jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianiu spójności społecznej Gminy. Podejmowane inicjatywy pozwolą na rozwój usług i infrastruktury społecznej, edukacyjnej oraz prozdrowotnej. Efektem realizacji celów będzie wzrost atrakcyjności Gminy jako miejsca bezpiecznego, przyjaznego i sprzyjającego aktywnemu życiu mieszkańców.

Tabela 7. Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia i integracja społeczna mieszkańców Gminy

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1.					
Wysoka jakość edukacji oraz dostępność usług opiekuńczo-wychowawczych					
Zwiększenie dostępności opieki wczesnoszkolnej	- większa liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym; - większa dostępności usług opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci do lat 3; - możliwość godzenia życia zawodowego i rodzinnego mieszkańców; - wyrównane szanse rozwojowe; - większa dostępność opieki dla dzieci ze specjalnymi potrzebami; - utworzony Klub Malucha w Rościszewie.	- liczba utworzonych żłobków/klubów dziecięcych/przedszkoli; - liczba miejsc w żłobkach/klubach dziecięcych/przedszkolach; - liczba dzieci objętych opieką; - liczba dzieci ze specjalnymi potrzebami objętych opieką.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo; placówki oświatowo-wychowawcze funkcjonujące na terenie gminy	2026-2035
Poprawa jakości kształcenia oraz warunków nauki	- wyższe wyniki uczniów; - prowadzenie zajęć wyrównawczych; - wsparcie dydaktyczne dla nauczycieli; - dostępność nowoczesnych metod i narzędzi dydaktycznych; - rozwinięte kompetencje kluczowe wśród dzieci (cyfrowe, językowe, społeczne); - współpraca międzyszkolna.	- średnie wyniki egzaminów ósmoklasisty; - liczba uczniów objętych zajęciami wyrównawczymi; - liczba dodatkowych zajęć wyrównawczych; - liczba szkoleń dla nauczycieli; - liczba programów edukacyjnych i projektów międzyszkolnych.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo; placówki oświatowo-wychowawcze funkcjonujące na terenie gminy	2026-2035
Cel operacyjny 1.2.					
Rozwinięte usługi społeczne, opiekuńcze oraz prozdrowotne					
Rozwój usług opiekuńczych, społecznych i rehabilitacyjnych dla osób starszych i niesamodzielnych	- dostępności dziennych form wsparcia dla seniorów; - utworzono Dienne Domy Pobytu zapewniające dzienną opiekę i wsparcie społeczne;	- liczba funkcjonujących Dziennych Domów Pobytu; - liczba klubów seniora; - liczba funkcjonujących gabinetów rehabilitacyjnych;	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	— poprawa jakości życia osób starszych i niesamodzielnych; — utworzono gabinet rehabilitacji, który zapewnia dostępność do podstawowych usług rehabilitacyjnych; — ograniczenie samotności i wykluczenia społecznego seniorów; — wzmocniony system wsparcia środowiskowego; — odciążenie rodzin sprawujących opiekę nad osobami zależnymi; — większa aktywność społeczna osób starszych.	— liczba osób korzystających z usług rehabilitacyjnych; — liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i wsparcia dziennego; — liczba działań aktywizujących skierowanych do seniorów i osób niesamodzielnych.			
Rozszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej dla osób starszych i seniorów	— większy dostęp seniorów do oferty kulturalnej i rekreacyjnej; — dostępność zorganizowanych formy aktywności i integracji osób starszych; — większe możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego przez seniorów; — wzmocniono integrację społeczną i międzypokoleniową; — wyższa jakość życia osób starszych.	— liczba wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych skierowanych do seniorów; — liczba uczestników wydarzeń skierowanych dla osób starszych; — liczba stałych lub cyklicznych form zajęć dla seniorów; — liczba inicjatyw integracyjnych z udziałem seniorów.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035
Rozwój infrastruktury i oferty sprzyjającej zdrowemu i aktywnemu stylowi życia	— dostępność infrastruktury prozdrowotnej i rekreacyjnej; — wzrost aktywności fizycznej mieszkańców różnych grup wiekowych; — promocja zdrowego trybu życia oraz alternatywnych form wspierania zdrowia; — dostępność mieszkańców do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej; — wizerunek Gminy nowoczesnej, dbającej o zdrowie i komfort mieszkańców;	— liczba obiektów infrastruktury prozdrowotnej i rekreacyjnej; — liczba mieszkańców korzystających z infrastruktury rekreacyjno-prozdrowotnej; — liczba zrealizowanych inwestycji w infrastrukturę sprzyjającą zdrowiu; — liczba wydarzeń sportowych i prozdrowotnych organizowanych na terenie gminy; — liczba wybudowanych boisk; — liczba wybudowanych tężni solankowych;	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	- wybudowano boisko wielofunkcyjne w Rościszewie i boisko sportowe w Poliku, umożliwiające mieszkańcom aktywność fizyczną i rekreację; - wybudowano tężnię solankowe w Rościszewie, pełniące funkcję prozdrowotną i rekreacyjną, wspierające profilaktykę chorób układu oddechowego; - wybudowano siłownię zewnętrzne sprzyjające aktywności fizycznej na świeżym powietrzu; - wybudowano place zabaw i place sportowe dla seniorów, wspierające aktywność ruchową.	- liczba wybudowanych siłowni zewnętrznych; - liczba wybudowanych placów zabaw i placów sportowych dla seniorów.			
Cel operacyjny 1.3. Rozbudowana infrastruktura społeczna służąca aktywności i bezpieczeństwu mieszkańców					
Rozwój infrastruktury społecznej służącej integracji mieszkańców	- dostępność obiektów społecznych dla mieszkańców różnych grup wiekowych; - integracja społeczna i międzypokoleniowa; - wyższa jakość i atrakcyjność przestrzeni wspólnych; - dostępności obiektów dla osób z niepełnosprawnościami; - ożywienie życia społeczno-kulturalnego w sołectwach; - przebudowano/wyremontowano/zmodernizowano świetlice wiejskie na terenie gminy, poprawiając ich warunki do organizacji spotkań, zajęć edukacyjnych i wydarzeń kulturalnych; - utworzono miejsca spotkań mieszkańców („Mała Świetlica”), sprzyjające integracji społecznej i międzypokoleniowej; - wybudowano altany rekreacyjne, umożliwiające organizację spotkań społecznych i aktywności integracyjnych w przestrzeni publicznej.	- liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej; - liczba przebudowanych/wyremontowanych/zmodernizowanych świetlic wiejskich; - liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami; - liczba wydarzeń społecznych i integracyjnych; - liczba mieszkańców korzystających z infrastruktury społecznej; - liczba nowych miejsc spotkań mieszkańców; - liczba wbudowanych altan rekreacyjnych.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Rozwój infrastruktury OSP w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców	— większy poziom bezpieczeństwa przeciwpożarowego i ratowniczego; — krótszy czas reakcji służb ratowniczych; — lepsze zaplecze techniczne i lokalowe OSP; — większa rola OSP w systemie bezpieczeństwa Gminy; — rozwój funkcji społecznych obiektów OSP; — rozebrano istniejące budynki oraz wybudowano nowy budynek świetlicy wiejskiej wraz z częścią bojową OSP w miejscowości Kuski, poprawiając warunki funkcjonowania jednostki; — przeprowadzono remonty i modernizację remiz strażackich, podnosząc ich standard techniczny i funkcjonalność.	— liczba wybudowanych remiz OSP; — liczba wyremontowanych/zmodernizowanych remiz OSP; — liczba jednostek OSP objętych wsparciem infrastrukturalnym; — liczba zakupionych elementów wyposażenia OSP; — liczba działań i wydarzeń społecznych realizowanych z udziałem OSP.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035
Wzmocnienie roli obiektów zabytkowych w życiu społecznym i kulturalnym Gminy	— zachowanie i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego Gminy; — nowe miejsca wydarzeń artystycznych, kulturalnych i edukacyjnych; — promocja Gminy w skali regionalnej i krajowej; — rozwinięta turystyka kulturalna i wzmocniona lokalna tożsamość; — większa oferta kulturalna i społeczna Gminy; — zaadaptowano zabytkowy spichlerz na salę Chopinowską w Rościszewie, tworząc nowe miejsce wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych.	— liczba obiektów zabytkowych objętych rewitalizacją; — liczba wydarzeń zorganizowanych w obiektach zabytkowych; — liczba uczestników wydarzeń realizowanych w obiektach zabytkowych; — liczba inicjatyw i projektów opartych na dziedzictwie kulturowym; — liczba zaadaptowanych zabytkowych spichlerzy.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 2. Stabilna gospodarka Gminy oparta na przedsiębiorczości i lokalnych zasobach

Działania podejmowane w ramach powyższego celu będą ukierunkowane na wzmacnianie potencjału gospodarczego Gminy poprzez rozwój przedsiębiorczości oraz wykorzystanie lokalnych zasobów i uwarunkowań rozwojowych. Gmina będzie tworzyć warunki sprzyjające podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej, wspierać aktywność zawodową mieszkańców oraz dążyć do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej. Realizacja celu przyczyni się do stabilnego rozwoju lokalnej gospodarki, wzrostu zatrudnienia oraz poprawy sytuacji ekonomicznej mieszkańców.

Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta przedsiębiorczość oraz większa atrakcyjność inwestycyjna Gminy

Gmina będzie wspierać rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz kapitału ludzkiego, odpowiadając na potrzeby lokalnego rynku pracy i zmieniające się uwarunkowania gospodarcze. Podejmowane działania będą sprzyjały podnoszeniu kompetencji zawodowych mieszkańców, w tym kobiet, a także tworzeniu przyjaznych warunków formalno-przestrzennych dla rozwoju działalności gospodarczej. Równolegle Gmina będzie dążyć do budowania pozytywnego wizerunku jako miejsca atrakcyjnego dla inwestorów i przedsiębiorców, co przełoży się na stabilność rynku pracy.

Cel operacyjny 2.2. Dywersyfikacja lokalnej gospodarki

Gmina będzie dążyć do dywersyfikacji struktury lokalnej gospodarki poprzez wzmacnianie konkurencyjności sektora rolnego oraz rozwój działalności przetwórczej i pozarolniczej. Istotnym kierunkiem działań będzie promowanie lokalnych produktów, wspieranie krótkich łańcuchów dostaw oraz rozwój funkcji uzupełniających, takich jak agroturystyka.

Realizacja działań w zakresie drugiego celu strategicznego będzie sprzyjać wzmacnianiu lokalnej przedsiębiorczości oraz stabilnemu rozwojowi gospodarki opartej na lokalnych zasobach. Podejmowane inicjatywy przyczynią się do zwiększenia aktywności zawodowej mieszkańców, dywersyfikacji źródeł dochodów oraz wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej Gminy. Efektem realizacji celów będzie bardziej konkurencyjna i odporna lokalna gospodarka.

Tabela 8. Cel strategiczny 2. Stabilna gospodarka Gminy oparta na przedsiębiorczości i lokalnych zasobach

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1.					
Rozwinięta przedsiębiorczość oraz większa atrakcyjność inwestycyjna Gminy					
Rozwój przedsiębiorczości lokalnej i kapitału ludzkiego	— dostosowanie kwalifikacji mieszkańców do potrzeb lokalnego rynku pracy; — większa aktywność zawodowa osób w wieku produkcyjnym; — większa aktywność zawodowa kobiet; — wyższe kompetencje zawodowe mieszkańców; — stabilność lokalnego rynku pracy; — rozwinięte umiejętności cyfrowe przedsiębiorców; — wzrost samozatrudnienia.	— liczba działań doradczych, szkoleniowych i informacyjnych dla przedsiębiorców; — liczba uczestników szkoleń, warsztatów i programów przekwalifikowania; — liczba nowych podmiotów gospodarczych; — liczba inicjatyw wspierających przedsiębiorczość lokalną.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035
Kształtowanie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej	— dostępność terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą; — przejrzystość lokalnych uwarunkowań formalno-prawnych; — większe zainteresowanie inwestorów; — poprawa wizerunku Gminy jako miejsca przyjaznego biznesowi; — prowadzenie usług doradczych; — dostęp do informacji o funduszach i dotacjach.	— powierzchnia terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą; — liczba decyzji administracyjnych dotyczących działalności gospodarczej; — liczba udzielonych dotacji; — liczba nowych inwestorów; — liczba osób korzystających z porad; — liczba nowych przedsiębiorstw.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035
Cel operacyjny 2.2.					
Dywersyfikacja lokalnej gospodarki					

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Wzmocnienie konkurencyjności lokalnego rolnictwa i działalności okołorolniczej	— konkurencyjność lokalnych gospodarstw rolnych; — rozwinięta działalność przetwórcza; — dywersyfikacja źródeł dochodów rolników; — promocja lokalnych produktów; — krótkie łańcuchy dostaw i sprzedaż bezpośrednia; — stabilność ekonomiczna gospodarstw rolnych; — rozwinięta funkcja agroturystyczna.	— liczba nowych form działalności związanych z rolnictwem i przetwórstwem; — liczba podmiotów korzystających z krótkich łańcuchów dostaw; — liczba rolników objętych wsparciem doradczym lub szkoleniowym; — liczba lokalnych produktów wprowadzonych na rynek; — liczba projektów realizowanych w sektorze rolnym.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 3. Racjonalne zagospodarowanie przestrzeni oraz rozwinięta infrastruktura techniczna

Gmina będzie dążyć do zapewnienia spójnego i racjonalnego zagospodarowania przestrzeni, sprzyjającego poprawie warunków życia mieszkańców oraz zrównoważonemu rozwojowi. Działania w tym obszarze będą koncentrowały się na rozwoju nowoczesnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy jednoczesnym poszanowaniu ład przestrzennego oraz funkcji mieszkaniowych i rekreacyjnych. Realizacja celu przyczyni się do zwiększenia dostępności infrastrukturalnej, poprawy bezpieczeństwa oraz uporządkowanego rozwoju Gminy.

Cel operacyjny 3.1. Dostępność nowoczesnej infrastruktury technicznej

Gmina będzie podejmować działania zmierzające do zapewnienia mieszkańcom stabilnego i bezpiecznego dostępu do podstawowej infrastruktury technicznej. Szczególne znaczenie będzie miała modernizacja i rozbudowa systemów zaopatrzenia w wodę, kanalizacji oraz gospodarki ściekowej, a także rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i cyfrowej. Działania te będą sprzyjały poprawie jakości życia mieszkańców, ochronie środowiska oraz tworzeniu warunków dla rozwoju osadnictwa i działalności gospodarczej.

Cel operacyjny 3.2. Rozwinięta i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna Gminy

Gmina będzie dążyć do poprawy dostępności komunikacyjnej oraz bezpieczeństwa użytkowników infrastruktury transportowej. Działania obejmą modernizację infrastruktury drogowej, poprawę organizacji ruchu oraz rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej sprzyjającej bezpiecznej mobilności. Realizacja celu przyczyni się do zwiększenia spójności komunikacyjnej Gminy oraz poprawy komfortu poruszania się.

Cel operacyjny 3.3. Ład przestrzenny i racjonalne lokalizowanie inwestycji

Niezwykle istotne jest prowadzenie polityki przestrzennej ukierunkowanej na ochronę ład przestrzennego oraz harmonijny rozwój zabudowy. Działania w tym obszarze będą służyły ochronie terenów mieszkaniowych i rekreacyjnych, ograniczaniu konfliktów przestrzennych oraz racjonalnemu lokalizowaniu nowych inwestycji. Istotnym elementem będzie także wzmacnianie udziału mieszkańców w procesach planowania przestrzennego.

Realizacja działań w związku z trzecim celem strategicznym będzie sprzyjać poprawie dostępności infrastrukturalnej oraz uporządkowanemu rozwojowi przestrzennemu gminy. Podejmowane inicjatywy przyczynią się do podniesienia jakości infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców oraz ochrony ład przestrzennego. Efektem realizacji celów będzie bardziej funkcjonalna, bezpieczna i atrakcyjna przestrzeń do życia i rozwoju.

Tabela 9. Cel strategiczny 3. Racjonalne zagospodarowanie przestrzeni oraz rozwinięta infrastruktura techniczna

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1. Dostępność nowoczesnej infrastruktury technicznej					
Rozwój i modernizacja infrastruktury zaopatrzenia w wodę	— parametry wody zgodne z obowiązującymi normami; — lepsza jakość wody pitnej; — lepsza wydajność systemu; — mniejsza awaryjność i koszty eksploatacji; — mniejsze straty wody; — większe zasoby wodne Gminy; — zabezpieczenie mieszkańców przed niedoborem wody w okresach suszy; — dywersyfikacja źródeł zaopatrzenia w wodę; — niezależna i nowoczesna infrastruktura wodociągowa; — zmodernizowano Stację Uzdatniania Wody w Łukomiu i w Rościszewie, poprawiając niezawodność systemu zaopatrzenia w wodę; — wybudowano Stację Uzdatniania Wody w miejscowości Rzeszotary-Stara Wieś, zwiększając bezpieczeństwo lokalnej sieci wodociągowej; — wybudowano studnię głębinową w miejscowości Rościszewo i w miejscowości Rzeszotary-Stara Wieś wzmacniając zaplecze techniczne zaopatrzenia w wodę.	— długość wybudowanej/ zmodernizowanej sieci wodociągowej; — liczba wybudowanych/ zmodernizowanych stacji uzdatniania wody; — liczba wybudowanych studni głębinowych; — liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej; — liczba awarii infrastruktury wodociągowej.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej oraz gospodarki ściekowej	— nowoczesna i bezpieczna gospodarka ściekowa; — warunki do rozwoju budownictwa mieszkaniowego i gospodarczego; — niższe koszty eksploatacji; — likwidacja nieszczelnych zbiorników bezodpływowych; — przepustowość oczyszczalni dostosowana do rosnącej ilości ścieków; — ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko; — spełnienie wymogów prawa polskiego i unijnego w zakresie ochrony środowiska; — ograniczono zagrożenia związane z niekontrolowanym odprowadzaniem ścieków; — wybudowano oczyszczalnię ścieków w miejscowości Borowo, zapewniając bezpieczne odprowadzanie oraz oczyszczanie ścieków; — wybudowano sieć kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Borowo i Stopin, umożliwiając podłączenie gospodarstw domowych do zbiorczego systemu kanalizacyjnego; — zmodernizowano i rozbudowano oczyszczalnię ścieków w Rościszewie, zwiększając jej przepustowość; — wybudowano sieć kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nowy Zamość i Kuski, co poprawiło standard życia mieszkańców.	— długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej; — liczba wybudowanych/zmodernizowanych oczyszczalni ścieków; — liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej; — liczba zlikwidowanych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych; — liczba przeprowadzonych kontroli i działań eliminujących nielegalne odprowadzanie ścieków.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i cyfrowej	— dostęp do szerokopasmowego Internetu; — większa dostępność usług cyfrowych dla mieszkańców i przedsiębiorców; — ograniczenie wykluczenia cyfrowego; — wzrost atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy; — wybudowano sieć światłowodową na terenie gminy, zapewniając mieszkańcom i przedsiębiorcom dostęp do szybkiego i stabilnego Internetu.	— długość wybudowanej/rozbudowanej sieci światłowodowej; — liczba gospodarstw domowych z dostępem do sieci światłowodowej.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035
Cel operacyjny 3.2. Rozwinięta i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna Gminy					
Modernizacja infrastruktury drogowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego	— lepszy stan techniczny dróg; — większa dostępność komunikacyjna poszczególnych miejscowości; — mniejsza liczba zdarzeń drogowych; — większa płynność ruchu i dostępność komunikacyjna; — lepsza organizacja ruchu drogowego; — ograniczono hałas i uciążliwość transportu; — nowe ronda, chodniki, oświetlenie; — większe bezpieczeństwo i komfort użytkowników dróg; — wybudowano/przebudowano drogi gminne, poprawiając ich stan techniczny; — zmodernizowano drogę powiatową w kierunku Lutocina, usprawniając	— długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg; — liczba zrealizowanych inwestycji drogowych; — liczba elementów poprawiających bezpieczeństwo ruchu (przejścia, progi, oznakowanie, oświetlenie); — liczba zdarzeń drogowych na terenie gminy; — liczba odcinków dróg objętych poprawą organizacji ruchu; — liczba zamontowanych lamp oświetleniowych; — liczba zmodernizowanych skrzyżowań i przejść dla pieszych.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	połączenia transportowe na terenie gminy; — zmodernizowano drogę powiatową (nakładka) Stopin–Panki zwiększając płynność ruchu; — zmodernizowano drogę gminną Puszcza–Boguszelec, poprawiając komfort dojazdu; — zrealizowano działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym zastosowano elementy uspokojenia ruchu oraz rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo pieszych i kierowców.				
Rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej sprzyjającej bezpiecznej mobilności	— rozwinięta ekologiczna mobilność; — promocja zdrowego trybu życia; — mniejszy ruch samochodowy i emisja spalin; — większa atrakcyjność turystyczna Gminy; — większe bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów; — lepsza dostępności infrastruktury dla osób o ograniczonej mobilności; — ciągłość i spójność połączeń z istniejącą infrastrukturą; — wybudowano ścieżki rowerowe, poprawiając warunki bezpiecznego poruszania się rowerem na terenie gminy; — wybudowano chodniki, zwiększając bezpieczeństwo pieszych oraz dostępność przestrzeni publicznej.	— długość wybudowanych/ zmodernizowanych chodników; — długość wybudowanych ścieżek rowerowych i ciągów pieszorowerowych; — liczba nowych przejść dla pieszych i przejazdów rowerowych; — liczba elementów infrastruktury poprawiających bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.3. Ład przestrzenny i racjonalne lokalizowanie inwestycji					
Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni Gminy	— ochrona terenów rekreacyjnych i przestrzeni publicznych; — mniejsza ilość konfliktów przestrzennych; — wyższa jakości życia mieszkańców; — lepsze dopasowanie inwestycji do potrzeb lokalnej społeczności; — ograniczono lokalizację budowy kurników, chlewni oraz budynków przemysłowych w pobliżu zabudowy mieszkaniowej, poprawiając komfort życia mieszkańców; — przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące lokalizacji nowych inwestycji, zwiększając udział mieszkańców w procesach decyzyjnych.	— liczba obowiązujących/ zaktualizowanych dokumentów planistycznych; — liczba rozstrzygnięć planistycznych uwzględniających ochronę funkcji mieszkaniowych; — liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych dotyczących nowych inwestycji; — liczba mieszkańców uczestniczących w konsultacjach.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 4. Ochrona środowiska naturalnego oraz zapewnienie odporności na zmiany klimatu

Gmina będzie prowadzić działania ukierunkowane na ochronę zasobów środowiska naturalnego oraz wzmacnianie odporności na skutki zmian klimatu. Podejmowane inicjatywy będą łączyły działania edukacyjne, środowiskowe i infrastrukturalne, sprzyjające racjonalnemu korzystaniu z zasobów, poprawie jakości środowiska oraz zwiększeniu bezpieczeństwa ekologicznego.

Cel operacyjny 4.1. Ochrona środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu

Gmina będzie wzmacniać działania na rzecz ochrony środowiska oraz adaptacji do zmian klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców. Podejmowane działania będą obejmowały kształtowanie postaw sprzyjających ochronie środowiska, ochronę zasobów wodnych oraz rozwój działań retencyjnych ograniczających skutki suszy i intensywnych opadów. Istotnym elementem będzie także zwiększanie powierzchni terenów zielonych oraz wzmacnianie bioróżnorodności, co przyczyni się do poprawy mikroklimatu i odporności środowiska na zmiany klimatu.

Cel operacyjny 4.2. Infrastruktura sprzyjająca ochronie środowiska

Działania w tym obszarze będą koncentrowały się na poprawie efektywności energetycznej obiektów publicznych, ograniczaniu emisji zanieczyszczeń oraz zwiększaniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Równolegle rozwijany będzie system gospodarki odpadami, w tym infrastruktura selektywnej zbiórki odpadów, co przyczyni się do poprawy jakości środowiska.

Realizacja czwartego celu strategicznego będzie sprzyjać ochronie zasobów przyrodniczych oraz zwiększeniu odporności Gminy na skutki zmian klimatu. Podejmowane inicjatywy przyczynią się do poprawy jakości środowiska, rozwoju zielonej infrastruktury oraz ograniczenia presji środowiskowej związanej z funkcjonowaniem infrastruktury publicznej. Efektem realizacji celów będzie Gmina bardziej przyjazna środowisku, bezpieczna ekologicznie i lepiej przygotowana na wyzwania klimatyczne.

Tabela 10. Cel strategiczny 4. Ochrona środowiska naturalnego oraz zapewnienie odporności na zmiany klimatu

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 4.1. Ochrona środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu					
Edukacja ekologiczna i klimatyczna mieszkańców	— większa świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i klimatu; — cykliczne kampanie i warsztaty ekologiczne; — realizacja projektów związanych ze zmianami klimatu w szkołach; — promowanie ograniczania plastiku i gospodarki obiegu zamkniętego; — większe zaangażowanie mieszkańców w działania proekologiczne; — zrealizowano działania promujące proekologiczne postawy i zachowania mieszkańców Gminy, w szczególności w zakresie oszczędzania wody, ograniczania zużycia plastiku oraz kształtowania postaw przyjaznych środowisku.	— liczba kampanii edukacyjnych i wydarzeń ekologicznych; — liczba uczestników kampanii edukacyjnych i wydarzeń ekologicznych; — liczba szkół uczestniczących w projektach środowiskowych.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035
Szkolenia i działania edukacyjne dotyczące ochrony wód i dobrych praktyk rolniczych	— większa świadomość użytkowników gruntów rolnych w zakresie gospodarki nawozowej; — wdrożone zasady dobrej praktyki rolniczej w gospodarstwach; — ograniczony spływ biogenów do wód powierzchniowych; — rozwinięta współpraca z PGW WP w zakresie edukacji; — lepsza jakość gleb i wód.	— liczba przeprowadzonych szkoleń dla rolników; — liczba uczestników szkoleń; — liczba gospodarstw stosujących zasady dobrej praktyki rolniczej; — liczba kampanii edukacyjnych we współpracy z PGW WP.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo; PGW WP	2026-2035
Ochrona zasobów wodnych i rozwój działań retencyjnych	— lepszy stan i ochrona wód powierzchniowych,	— liczba udrożnionych rowów;	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	— większa drożność rowów; — większe zdolności retencyjne Gminy; — ograniczenie skutków suszy i intensywnych opadów; — poprawa bezpieczeństwa hydrologicznego Gminy; — wybudowano zbiorniki retencyjne w zlewni rzeki Skrwy, zwiększając możliwości zatrzymywania wód opadowych i roztopowych.	— liczba rozbudowanych systemów odprowadzania wód; — liczba zrealizowanych działań na rzecz ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych.			
Zwiększanie powierzchni terenów zielonych oraz wzmacnianie bioróżnorodności	— większy udział terenów zielonych; — wzrost lesistości Gminy; — lepsza jakość powietrza i mikroklimat; — większe zdolności retencyjne terenów zielonych; — odporność środowiska na skutki zmian klimatu; — poprawa walorów krajobrazowych i przyrodniczych Gminy; — większa bioróżnorodność; — utworzono nowe tereny zielone, wzmacniając walory przyrodnicze i środowiskowe.	— powierzchnia nowo utworzonych/ zrewitalizowanych terenów zielonych; — liczba nasadzonych drzew i krzewów; — udział terenów zielonych w powierzchni gminy.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035
Cel operacyjny 4.2. Infrastruktura sprzyjająca ochronie środowiska					
Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz poprawa efektywności energetycznej	— obniżenie zapotrzebowania na energię ciepłą i elektryczną; — redukcja kosztów utrzymania obiektów użyteczności publicznej;	— liczba budynków publicznych objętych termomodernizacją; — liczba gospodarstw domowych objętych termomodernizacją; — liczba odnawialnych źródeł energii;	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	— ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (CO₂) oraz pyłów i innych zanieczyszczeń; — zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii; — zrealizowano działania ograniczające niską emisję oraz poprawiające efektywność energetyczną budynków administracji publicznej.	— liczba wymienionych źródeł ciepła w obiektach publicznych.			
Rozwój infrastruktury systemu gospodarki odpadami	— wyższy poziom selektywnej zbiórki odpadów; — ograniczono zjawiska dzikich wysypisk, — lepsza efektywność systemu gospodarki odpadami w Gminie, — spełnienie wymogów prawnych dotyczących gospodarki odpadami; — lepsza dostępność infrastruktury selektywnej zbiórki odpadów; — wybudowano/zmodernizowano Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, zwiększając dostępność i sprawność systemu selektywnej zbiórki odpadów; — utworzono mobilne punkty selektywnego zbierania odpadów, ułatwiając mieszkańcom przekazywanie odpadów problemowych.	— liczba nowych PSZOK; — liczba PSZOK objętych rozbudową/modernizacją; — ilość odpadów zebranych selektywnie; — liczba mieszkańców korzystających z PSZOK; — liczba dzikich wysypisk; — liczba utworzonych mobilnych punktów selektywnego zbierania odpadów.	Środki własne i środki zewnętrzne	Gmina Rościszewo	2026-2035

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy

3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Rościszewo jest gminą wiejską położoną w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego w powiecie sierpeckim, w dorzeczu Skrwy Prawej. Powierzchnia gminy wynosi ok. 11 481 ha. Teren podzielony jest na 29 sołectw: Babiec Piaseczny, Babiec Rzały, Babiec-Więczanki, Borowo, Bryski, Rzeszotary-Chwały, Rzeszotary-Gortaty, Komorowo, Kownatka, Kuski, Lipniki, Łukomie, Łukomie-Kolonia, Nowe Rościszewo, Ostrów, Polik, Pianki, Puszcza, Rzeszotary-Pszczele, Rościszewo, Rumunki-Chwały, Rzeszotary-Stara Wieś, Stopin, Śniedzanowo, Topiąca, Września, Zamość, Nowy Zamość, Rzeszotary-Zawady.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Rościszewo kształtowana jest w oparciu o rolniczy charakter, uwarunkowania przyrodnicze oraz istniejący hierarchiczny układ osadniczy.

Ośrodek I poziomu w strukturze osadniczej pełni Rościszewo, będące siedzibą władz Gminy oraz głównym ośrodkiem administracyjnym, usługowym i społecznym. Skupiają się tu kluczowe funkcje publiczne, infrastruktura społeczna oraz usługi obsługujące mieszkańców Gminy. Rościszewo pełni także rolę lokalnego centrum rozwoju, wokół którego koncentrują się procesy osadnicze. Ośrodek II poziomu stanowi Łukomie, pełniące funkcje mieszkaniowe i uzupełniające funkcje usługowe. Obszar ten charakteryzuje się rozwiniętą zabudową jednorodzinną oraz dostępem do podstawowej infrastruktury technicznej. Jego rozwój opiera się głównie na uzupełnianiu i porządkowaniu istniejących struktur osadniczych. Pozostałe miejscowości stanowią ośrodki III poziomu. Są to niewielkie jednostki o dominującej funkcji mieszkaniowej i rolniczej, w których rozwój przestrzenny ma charakter ograniczony i podporządkowany ochronie terenów rolnych i przyrodniczych.

Hierarchiczna struktura osadnicza znajduje odzwierciedlenie w funkcjonalnym podziale przestrzeni gminy na strefy. Pierwszą z nich jest strefa przyrodniczo-krajobrazowa, obejmująca wschodnią, północną i zachodnią część Gminy. Obszar ten charakteryzuje się wysokimi walorami środowiska przyrodniczego i pełni istotną rolę w systemie powiązań ekologicznych. W jego granicach znajdują się m.in. dolina rzeki Skrwy, kompleksy leśne, trwałe użytki zielone oraz obszary objęte ochroną krajobrazową.

Strefa osadnicza skoncentrowana jest przede wszystkim w miejscowościach Rościszewo, Łukomie i Stopin. Jest to obszar rozwoju zabudowy mieszkaniowej oraz koncentracji usług i wybranych funkcji gospodarczych, oparty na wykorzystaniu istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.

Strefa rolniczo-osadnicza obejmuje centralną część Gminy. Obszar ten pełni funkcję zaplecza rolniczego Gminy. Zabudowa mieszkaniowa występuje tu głównie w formie zabudowy

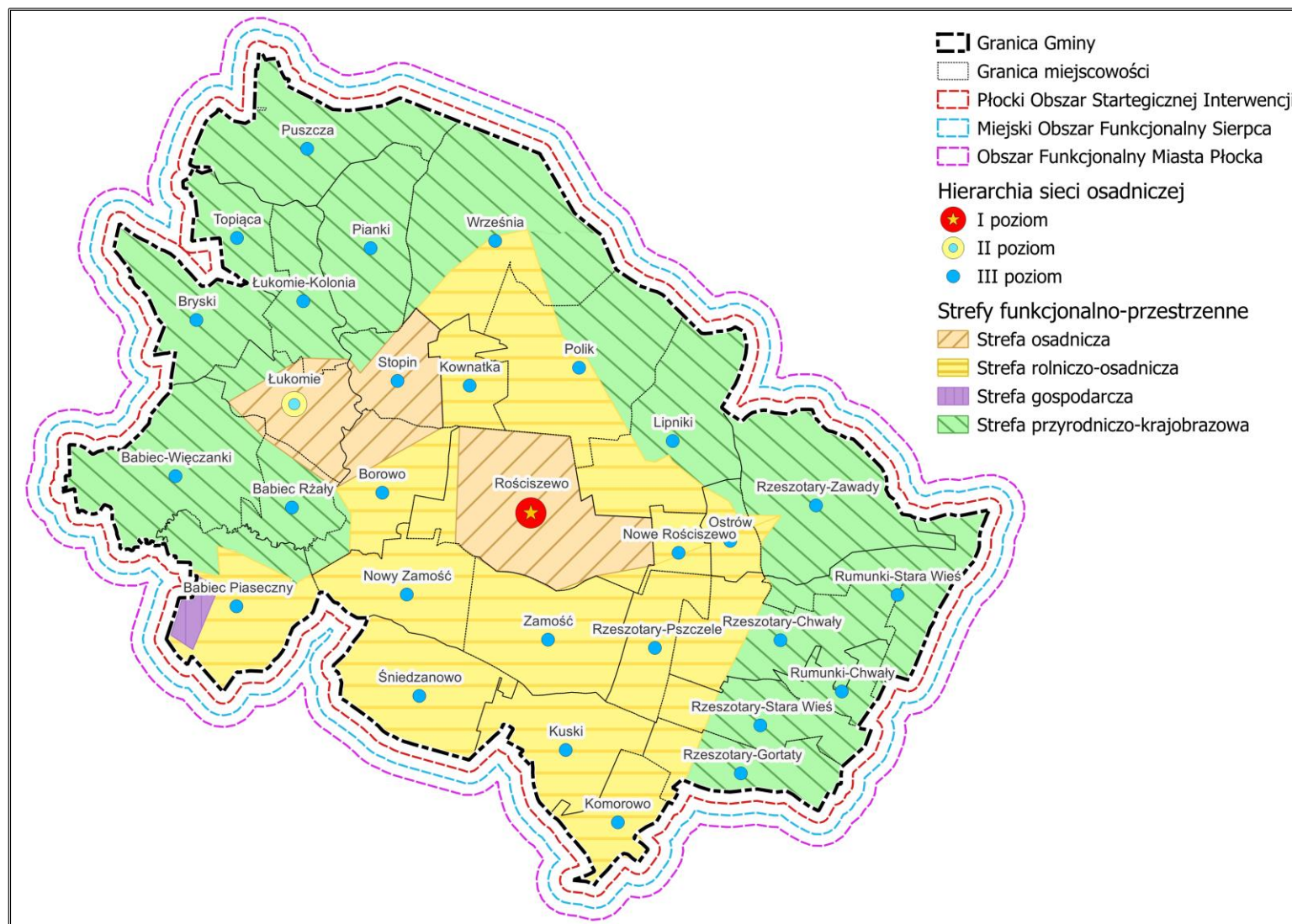
jednorodzinnej i zagrodowej, a nowe zagospodarowanie przewidywane jest przede wszystkim jako uzupełnienie istniejących struktur osadniczych.

Uzupełnieniem struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy jest strefa gospodarcza, obejmująca tereny przeznaczone pod rozwój działalności gospodarczej. Strefa ta zlokalizowana jest w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących ciągów komunikacyjnych. Umożliwia to efektywne powiązanie funkcji gospodarczych z infrastrukturą komunikacyjną Gminy.

Dodatkowo Gmina położona jest w granicach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Sierpca, Płockiego Obszaru Strategicznej Interwencji oraz Obszaru Funkcjonalnego Miasta Płocka. Powiązania te determinują kierunki rozwoju Gminy w zakresie rynku pracy, dostępności usług wyższego rzędu oraz obsługi komunikacyjnej. W tym układzie Gmina pełni funkcję zaplecza mieszkaniowego i rolniczego dla ośrodków miejskich, przy jednoczesnym zachowaniu własnej tożsamości przestrzennej i wiejskiego charakteru.

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035 zakłada zrównoważony rozwój całego obszaru gminy, w którym Rościszewo pełni rolę głównego ośrodka administracyjno-usługowego i centrum koncentracji procesów rozwojowych. Natomiast pozostałe miejscowości rozwijają się w sposób uzupełniający, zgodnie ze swoim potencjałem, uwarunkowaniami przestrzennymi oraz pełnionymi funkcjami. Tak ukształtowany model sprzyja poprawie jakości życia mieszkańców, wzmocnieniu spójności przestrzennej gminy oraz racjonalnemu wykorzystaniu jej potencjałów, przy jednoczesnym zachowaniu walorów przyrodniczych i wiejskiego charakteru Gminy.

Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Rościszewo – struktura sieci osadniczej oraz strefy funkcjonalno-przestrzenne

Źródło: Opracowanie własne

3.2. System powiązań przyrodniczych

Według podziału fizycznogeograficznego Polski obszar gminy Rościszewo położony jest na terytorium dwóch makroregionów fizyczno-geograficznych, tj. Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego i Niziny Północnomazowieckiej, w obszarze mezoregionów: Wysoczyzna Płońska, Równina Raciąska i Równina Urszulewska.

Gmina Rościszewo charakteryzuje się walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, co odzwierciedla znaczny udział obszarów objętych formami ochrony przyrody. Stanowi to istotny element struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy i ma kluczowe znaczenie dla kształtowania kierunków jej rozwoju.

Największe znaczenie powierzchniowe mają Obszary Chronionego Krajobrazu Przysięcze Skrzy Prawej oraz Równina Raciąska, obejmujące znaczną część terytorium gminy. Obszary te chronią wyróżniające się krajobrazowo i przyrodniczo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, pełniące funkcje przyrodnicze, retencyjne, klimatyczne oraz rekreacyjne. Uzupełnieniem są pomniki przyrody, które stanowią głównie okazałe drzewa. Obiekty te pełnią funkcję edukacyjną i symboliczną w strukturze przyrodniczej. Istotnym elementem systemu ochrony przyrody na terenie gminy są również użytki ekologiczne, obejmujące przede wszystkim obszary bagienne i podmokłe. Pełnią one ważną rolę w zachowaniu różnorodności biologicznej, retencji wód oraz stabilizacji stosunków wodnych. Ich ochrona sprzyja przeciwdziałaniu skutkom zmian klimatu, w tym suszom i lokalnym podtopieniom. Przez Gminę przebiegają także korytarze ekologiczne. Zapewniają one ciągłość procesów przyrodniczych oraz umożliwiają migrację gatunków, łącząc obszary cenne przyrodniczo. Zgodnie z Mapą korytarzy ekologicznych z 2005 r. na terenie gminy Rościszewo znajduje się „Puszcza Biała” oraz „Dolina Drwęcy-Dolina Dolnej Wisły Wschodni”. Natomiast według Mapy korytarzy 2012 wyznaczono „Dolinę Wkry” oraz „Dolinę Wisły - Lasy Lidzbarskie”. Wszystkie formy ochrony przyrody tworzą spójny system przyrodniczy, który wyznacza ramy dla polityki przestrzennej, sprzyja zachowaniu wysokiej jakości środowiska oraz wspiera realizację zasad zrównoważonego rozwoju.

Pod względem hydrologicznym obszar gminy leży w dorzeczu Wisły. Sieć hydrograficzną Gminy Rościszewo tworzy rzeka Skrwa, Chraponianka oraz pomniejsze cieki i ich dopływy.

Tabela 11. JCWP na terenie gminy Rościszewo

Lp.	Nazwa	Kod JCWP	Klasyfikacja stanu/ potencjału ekologicznego	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
1.	Wkra od Szkotówki do Mławki	RW20001626839	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
2.	Raciążnica do Dopływu z Niedróża Starego	RW2000152687231	słaby potencjał ekologiczny	brak klasyfikacji	zły stan wód

Lp.	Nazwa	Kod JCWP	Klasyfikacja stanu/ potencjału ekologicznego	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
3.	Skrwa od Chroponianki do ujścia	RW20001127569	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
4.	Chroponianka	RW2000152756329	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
5.	Skrwa od Dopływu spod Przywitowa do Chroponianki	RW2000162756319	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
6.	Dopływ spod Rzeszotar	RW200015275634	słaby stan ekologiczny	brak klasyfikacji	zły stan wód
7.	Sierpienica od Dopływu spod Drobinia do ujścia	RW200011275649	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

Analiza stanu JCWP na terenie gminy Rościszewo wskazuje na niekorzystną sytuację wymagającą działań ochronnych i naprawczych. Wszystkie JCWP mają zły stan wód, co wynika zarówno z niskiego stanu lub potencjału ekologicznego, jak i niespełnienia wymagań w zakresie stanu chemicznego. Widoczny jest także słaby stan ekologiczny, co świadczy o znacznym przekształceniu warunków hydromorfologicznych oraz presji antropogenicznej. Wynika to głównie z niewłaściwych praktyk rolniczych, odprowadzania ścieków oraz przekształcenia stosunków wodnych. Jedynie w przypadku JCWP „Chroponianka” odnotowano umiarkowany stan ekologiczny. Stan chemiczny większości JCWP jest poniżej dobrego. Wyniki monitoringu potwierdzają więc potrzebę podejmowania działań ukierunkowanych na poprawę jakości wód powierzchniowych. W szczególności rozwoju i modernizacji infrastruktury kanalizacyjnej, ograniczenia zanieczyszczeń obszarowych pochodzenia rolniczego oraz ochrony i odtwarzania obszarów retencyjnych. Działania te wpisują się w cele strategiczne Gminy w zakresie ochrony środowiska.

Według podziału Polski na 174 JCWPd, teren gminy Rościszewo leży na obszarze 2 jednolitych części wód podziemnych: JCWPd nr 48 (GW200048) oraz JCWPd nr 49 (GW200049). Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 48 i JCWPd nr 49.

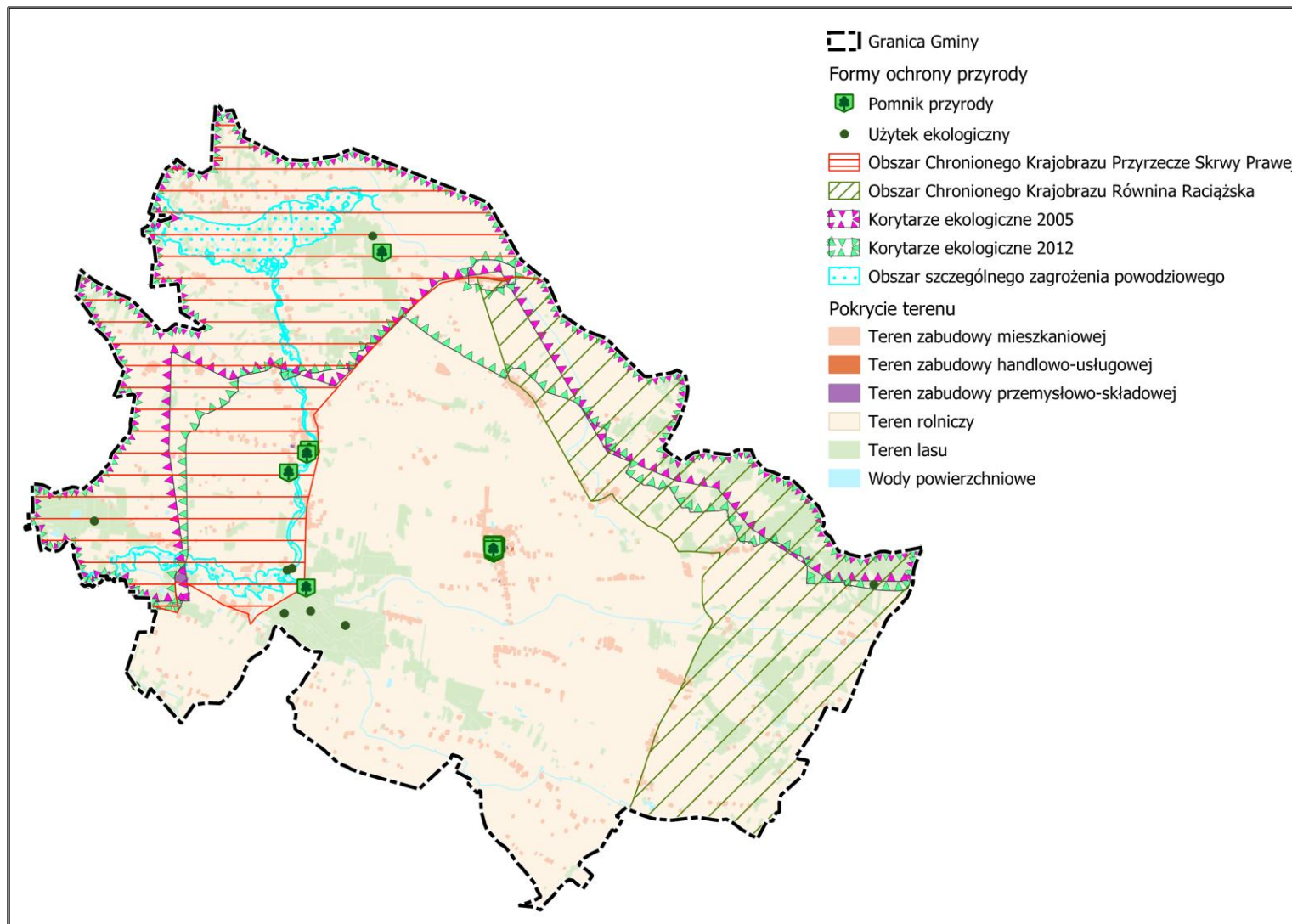
Gmina Rościszewo, zgodnie z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz w oparciu o wytyczne Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, realizuje swoje działania w obszarze gospodarki wodnej z uwzględnieniem dokumentów planistycznych szczebla krajowego i regionalnego. Kluczowym dokumentem jest Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, który określa cele środowiskowe dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych oraz wskazuje działania służące poprawie ich stanu ekologicznego i chemicznego.

Równocześnie Gmina objęta jest ustaleniami Planu zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarze dorzecza Wisły, który identyfikuje obszary narażone na ryzyko powodzi oraz określa środki minimalizujące potencjalne straty powodziowe. W granicach Gminy Rościszewo występuje zagrożenie i ryzyko powodziowe. Zgodnie z założeniami Planu zarządzania ryzykiem powodziowym, w Gminie konieczne jest utrzymanie drożności koryt rzek i rowów melioracyjnych, ochrona terenów zalewowych przed nadmierną zabudową oraz rozwój działań zwiększających retencję naturalną. Takie podejście pozwala na zmniejszenie ryzyka wystąpienia szkód powodziowych oraz zapewnia bezpieczeństwo mieszkańcom przy jednoczesnym zachowaniu równowagi między użytkowaniem przestrzeni a ochroną środowiska wodnego.

W perspektywie zmian klimatycznych i obserwowanych okresów suszy coraz większe znaczenie dla Gminy ma również Plan przeciwdziałania skutkom suszy, który wskazuje działania adaptacyjne w gospodarce wodnej, m.in. poprzez retencję, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ograniczanie strat wody oraz rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury.

Gmina Rościszewo charakteryzuje się potencjałem środowiskowym, wynikającym z położenia oraz wysokiego udziału obszarów objętych prawnymi formami ochrony przyrody. Tworzą one spójny system przyrodniczy o istotnym znaczeniu dla kształtowania polityki przestrzennej i zachowania ładu środowiskowego. Jednocześnie analiza stanu środowiska wskazuje na występowanie niekorzystnego stanu wód powierzchniowych oraz potrzebę ograniczenia negatywnego oddziaływania niskiej emisji na jakość powietrza. Uwarunkowania te determinują konieczność podejmowania działań obejmujących rozwój i modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, ograniczanie zanieczyszczeń obszarowych, zwiększanie retencji naturalnej, poprawę efektywności energetycznej budynków oraz rozwój odnawialnych źródeł energii. Takie podejście umożliwi ochronę i wzmocnienie walorów środowiskowych Gminy Rościszewo. Poprawi także bezpieczeństwo hydrologiczne i jakość powietrza oraz zwiększy odporność Gminy na skutki zmian klimatu.

Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Rościszewo – środowisko przyrodnicze

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Układ transportowy Gminy Rościszewo opiera się przede wszystkim na sieci drogowej, która pełni kluczową rolę w zapewnieniu dostępności komunikacyjnej Gminy oraz jej powiązań z otoczeniem ponadlokalnym. Najważniejszym elementem tego układu jest droga wojewódzka nr 541, stanowiąca główny korytarz transportowy Gminy i zapewniająca połączenie z innymi ośrodkami regionu. Droga ta pełni zarówno funkcję komunikacyjną dla mieszkańców, jak i rolę trasy tranzytowej, co ma istotny wpływ na natężenie ruchu oraz bezpieczeństwo. Pozostałe elementy sieci transportowej tworzą drogi powiatowe oraz drogi gminne i wewnętrzne, które zapewniają obsługę komunikacyjną poszczególnych jednostek osadniczych oraz dostęp zabudowy.

Układ ten umożliwia funkcjonowanie lokalnych powiązań transportowych, jednak jego rozwój wymaga systematycznej modernizacji, poprawy parametrów technicznych oraz dostosowania do rosnącego natężenia ruchu. Zjawisko to generuje presję na układ drogowy, wpływa na poziom bezpieczeństwa mieszkańców oraz powoduje zwiększenie emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza. W związku z tym kluczowym wyzwaniem dla Gminy jest poprawa bezpieczeństwa ruchu poprzez modernizację infrastruktury drogowej, rozwój chodników, przejść dla pieszych oraz stosowanie rozwiązań sprzyjających uspokojeniu ruchu.

Istotnym wyzwaniem pozostaje także niedostatecznie rozwinięta infrastruktura piesza i rowerowa. Na terenie gminy brak jest spójnej sieci ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych, co ogranicza możliwości rozwoju bezpiecznej i niskoemisyjnej mobilności lokalnej. Jednocześnie przez obszar gminy przebiega regionalny szlak rowerowy VeloMazovia, który stanowi ważny potencjał rozwojowy i może stać się podstawą do budowy lokalnej sieci tras rowerowych, powiązanej z układem komunikacyjnym Gminy oraz sąsiednimi jednostkami samorządowymi.

Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Rościszewo – infrastruktura komunikacyjna

Źródło: Opracowanie własne

3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna Gminy Rościszewo stanowi jeden z kluczowych elementów warunkujących jakość życia mieszkańców oraz poziom bezpieczeństwa sanitarnego. Stopień wyposażenia w podstawową infrastrukturę techniczną ma istotne znaczenie zarówno dla codziennego funkcjonowania mieszkańców, jak i dla atrakcyjności Gminy jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Gmina Rościszewo posiada rozwinięty system zaopatrzenia w wodę, który obejmuje zdecydowaną większość zabudowy mieszkaniowej. Sieć wodociągowa charakteryzuje się wysokim poziomem dostępności i stabilności dostaw, a głównym źródłem wody są ujęcia wód podziemnych eksploatujące zasoby czwartorzędowe. Zasoby te cechują się korzystnymi parametrami ilościowymi, jednak ze względu na płytkie zaleganie i brak naturalnej izolacji wymagają szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniami pochodzenia antropogenicznego.

System kanalizacji sanitarnej obejmuje obecnie część obszaru gminy. Funkcjonująca w Rościszewie oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna zapewnia obsługę istniejącej sieci, a możliwość jej rozbudowy stwarza potencjał dalszego rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej. Jednocześnie na obszarach o rozproszonej zabudowie dominują przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki bezodpływowe. Uwarunkowania przestrzenne i ekonomiczne powodują, że w tych rejonach indywidualne rozwiązania pozostają racjonalnym sposobem gospodarki ściekowej, wymagającym jednak stałego nadzoru w celu ochrony wód podziemnych i powierzchniowych.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło Gmina Rościszewo nie posiada scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Ogrzewanie budynków realizowane jest w oparciu o indywidualne źródła ciepła, dostosowane do potrzeb poszczególnych gospodarstw domowych oraz obiektów użyteczności publicznej. Wobec tego istotnym kierunkiem działań pozostaje stopniowa poprawa efektywności energetycznej budynków oraz ograniczanie niskiej emisji.

Na terenie gminy nie funkcjonuje sieć gazowa, a zapotrzebowanie na gaz pokrywane jest głównie poprzez gaz w butlach lub zbiornikach przydomowych.

Przez obszar gminy przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV relacji Żuromin-Bojanowo, która stanowi element Krajowego Systemu Przesyłowego. Zaopatrzenie w energię elektryczną realizowane jest poprzez sieć średniego i niskiego napięcia. System elektroenergetyczny zapewnia stabilne dostawy energii dla odbiorców indywidualnych i instytucjonalnych, a jego uzupełnieniem jest rozwój źródeł energii odnawialnej.

Infrastruktura telekomunikacyjna Gminy obejmuje sieć stacji bazowych telefonii komórkowej oraz stopniowo rozwijający się dostęp do szerokopasmowego Internetu, w tym sieci światłowodowej w wybranych miejscowościach. Dostęp do nowoczesnych usług telekomunikacyjnych stanowi istotny element poprawy jakości życia mieszkańców oraz wspiera rozwój usług, edukacji i pracy zdalnej.

Gmina Rościszewo posiada zorganizowany system gospodarki odpadami komunalnymi, oparty na selektywnej zbiórce odpadów oraz funkcjonowaniu Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. System ten umożliwia mieszkańcom przekazywanie zarówno odpadów komunalnych, jak i odpadów problemowych, przyczyniając się do ochrony środowiska i poprawy estetyki przestrzeni gminy. Istotnym wyzwaniem pozostaje dalsze zwiększanie poziomu selektywnej zbiórki oraz ograniczanie ilości odpadów zmieszanych.

Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej Gminy Rościszewo powinny być prowadzone w sposób zrównoważony, z uwzględnieniem uwarunkowań przestrzennych, środowiskowych i ekonomicznych. Takie podejście pozwoli na dalszą poprawę jakości życia mieszkańców, ochronę zasobów środowiska oraz wzmocnienie potencjałów rozwojowych Gminy.

Geologia i zasoby geologiczne

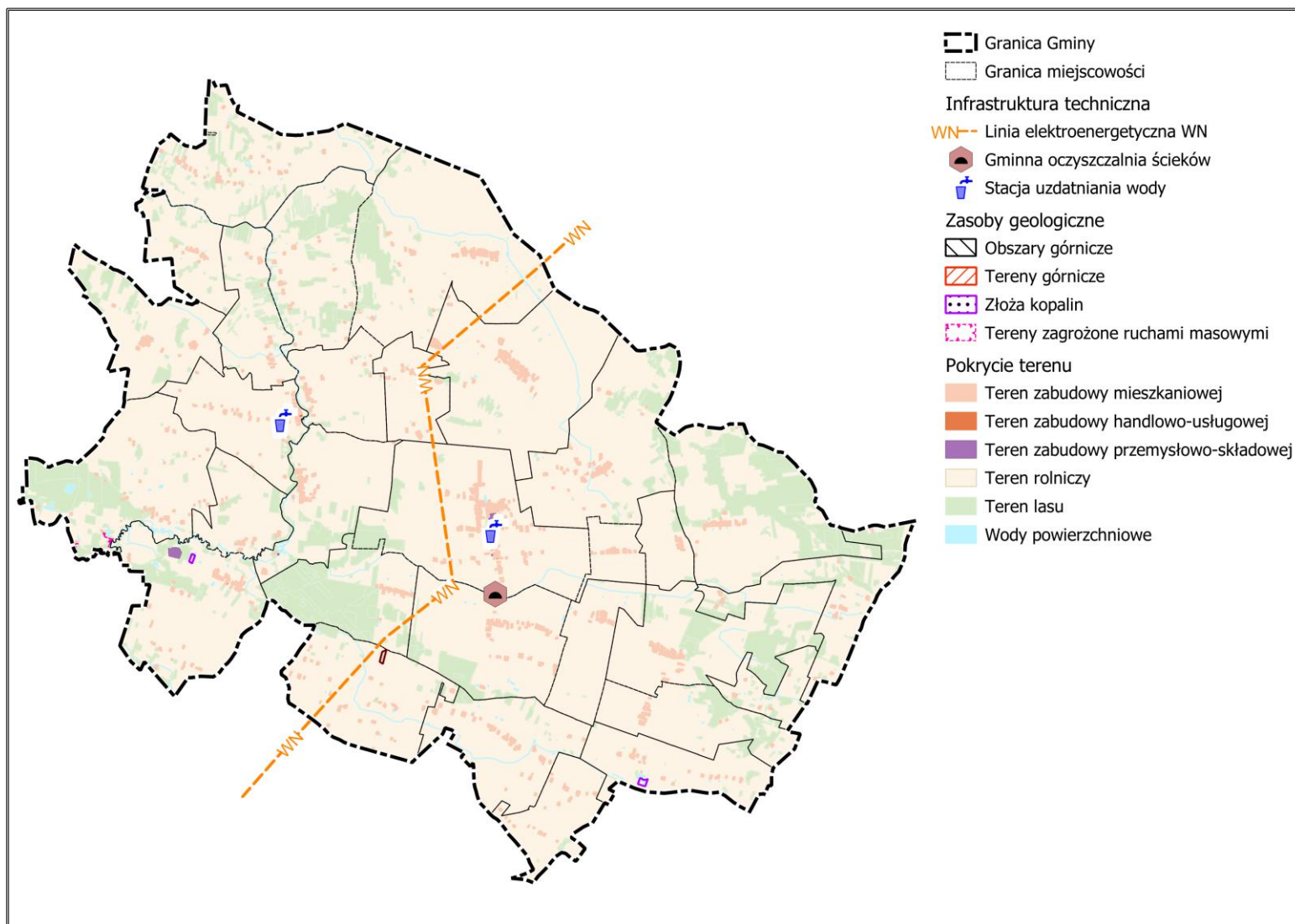
Na terenie gminy Rościszewo występują udokumentowane złoża kopalin o znaczeniu lokalnym, obejmujące przede wszystkim złoża piasków i żwirów oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej. Złoża te zlokalizowane są w rejonach Rzeszotary-Gortaty, Śniedzanowo oraz Babiec-Więczanki.

Na obszarze gminy wyznaczono teren i obszar górniczy „Śniedzanowo I”. Obecność obszarów górniczych wpływa na sposób zagospodarowania przestrzennego tych terenów oraz wymaga uwzględnienia uwarunkowań wynikających z przepisów prawa geologicznego i górniczego w procesach planistycznych.

Istotnym elementem uwarunkowań środowiskowych Gminy są również tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi. Choć na obszarze gminy Rościszewo nie występują osuwiska, zidentyfikowano dwa obszary potencjalnie zagrożone ruchami masowymi, zlokalizowane w południowo-zachodniej części Gminy, w rejonie miejscowości Babiec-Więczanki, na skarpach doliny rzeki Skrwy. Obszary te stanowią lokalne ograniczenie dla zagospodarowania przestrzennego i wymagają szczególnej ostrożności przy lokalizacji nowej zabudowy oraz infrastruktury.

Uwzględnienie występowania złóż kopalin, terenów górniczych oraz obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi stanowi istotny element kształtowania polityki przestrzennej Gminy Rościszewo.

Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Rościszewo – infrastruktura techniczna i zasoby geologiczne

Źródło: Opracowanie własne

Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna Gminy Rościszewo obejmuje instytucje i obiekty zapewniające mieszkańcom dostęp do podstawowych usług publicznych w zakresie edukacji, kultury, sportu i rekreacji, pomocy społecznej, ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa. Jej rozmieszczenie jest powiązane z układem osadniczym i koncentracją funkcji usługowych. Największe znaczenie pełni Rościszewo jako lokalny ośrodek administracyjno-usługowy, natomiast w pozostałych miejscowościach funkcjonują obiekty o charakterze uzupełniającym, wspierające integrację oraz aktywność społeczności wiejskich.

System oświaty w Gminie opiera się na Szkole Podstawowej w Rościszewie oraz Szkole Podstawowej w Łukomiu. Funkcje edukacyjne wzmacnia infrastruktura sportowa zlokalizowana przy szkołach. Ważnym elementem infrastruktury społecznej Gminy jest wychowanie przedszkolne, realizowane w formie oddziałów przedszkolnych i punktów przedszkolnych w Rościszewie i Łukomiu. Pomimo obserwowanego wzrostu objęcia dzieci edukacją przedszkolną, dostępność tej formy opieki pozostaje niższa niż średnia dla województwa, co wskazuje na potrzebę dalszego wzmacniania systemu wsparcia dla rodzin z małymi dziećmi. Istotną kwestią jest także brak żłobków i klubów dziecięcych. Jednak odpowiedzią na tę potrzebę jest planowane utworzenie Klubu Malucha w Rościszewie.

Infrastruktura kultury, sportu i rekreacji w Gminie Rościszewo opiera się głównie na działalności Gminnej Biblioteki Publicznej wraz z filią, a także na aktywności świetlic wiejskich, które pełnią funkcję lokalnych centrów integracji. Życie społeczne i kulturalne współtworzą również liczne organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, w tym koła gospodyń wiejskich, klub sportowy oraz jednostki ochotniczych straży pożarnych. Podmioty te stanowią ważny zasób kapitału społecznego, wspierając inicjatywy lokalne, działania integracyjne, sportowe i kulturalne, a także wzmacniając tożsamość lokalną.

Dziedzictwo kulturowe Gminy tworzą przede wszystkim obiekty sakralne, zespoły dworskie oraz cmentarze, wpisane do rejestru zabytków oraz ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków. Największa koncentracja obiektów zabytkowych występuje w miejscowościach Rościszewo i Łukomie. Zasób ten stanowi istotne świadectwo historii i rozwoju osadnictwa. Na terenie gminy znajduje się także pomnik poświęcony żołnierzom Armii Krajowej, pełniący ważną funkcję symboliczną i edukacyjną. W tym kontekście istotnym zadaniem Gminy jest ochrona i zachowanie zasobów kulturowych oraz ich racjonalne wykorzystanie na potrzeby rozwoju społecznego i promocji Gminy.

Ważną funkcję w zakresie wsparcia mieszkańców pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który realizuje zadania w obszarze pomocy społecznej, pracy socjalnej i wsparcia rodzin. Zmniejszający się zasięg korzystania z pomocy społecznej może wskazywać na poprawę

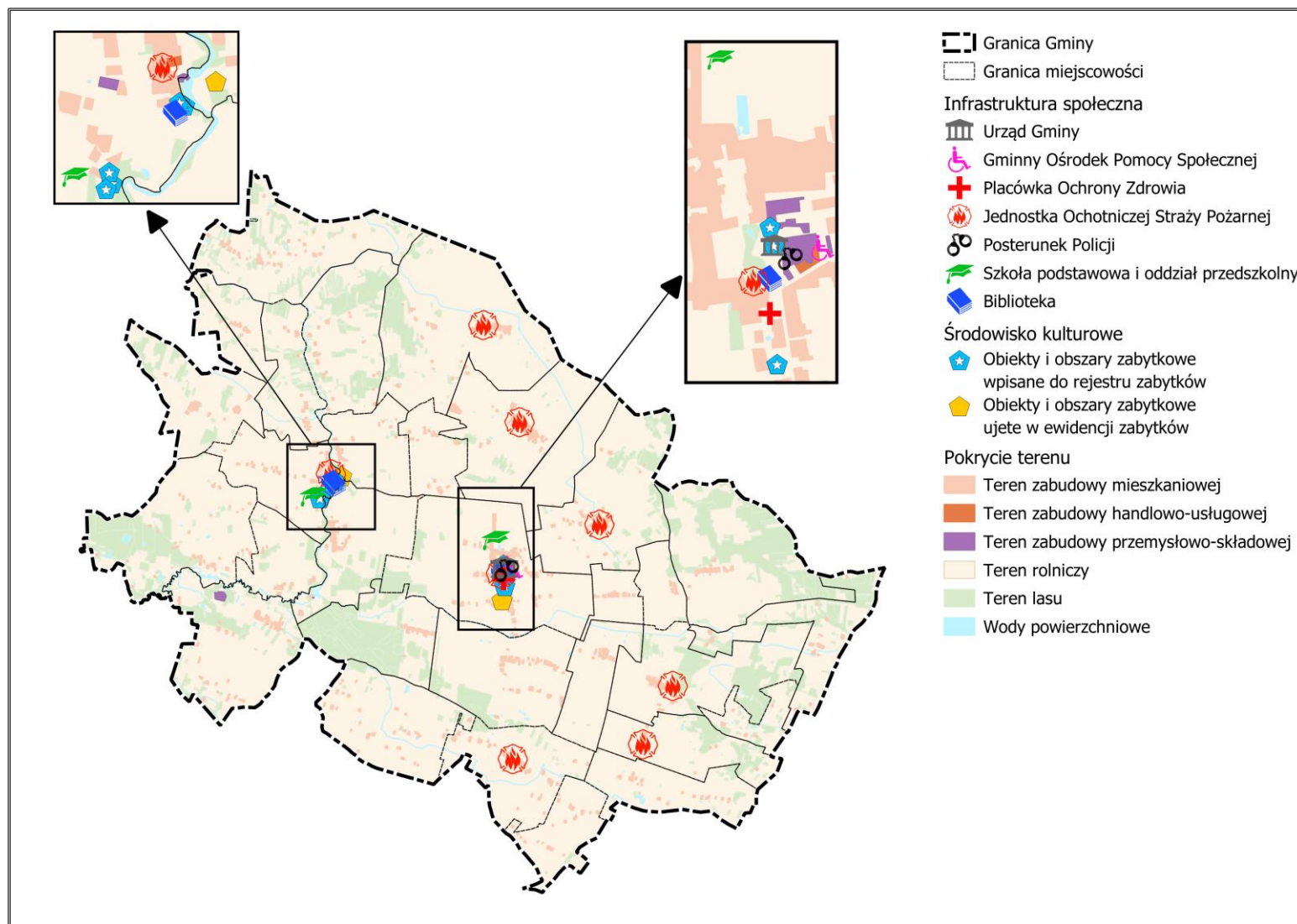
sytuacji części gospodarstw domowych. Jednak rosnące potrzeby związane ze starzeniem się społeczeństwa podkreślają znaczenie rozwijania usług opiekuńczych oraz wsparcia dla osób niesamodzielnych.

Ochrona zdrowia w Gminie opiera się na działalności Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Rościszewie, zapewniającego mieszkańcom dostęp do podstawowej opieki medycznej. Dostęp do specjalistycznych świadczeń i leczenia szpitalnego realizowany jest natomiast w ośrodkach poza Gminą.

Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy zapewnia posterunek policji w Rościszewie oraz sieć jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. OSP stanowią podstawę lokalnego systemu ratowniczo-gaśniczego oraz ważnego elementu życia społecznego. Kluczowe znaczenie operacyjne mają jednostki dysponujące wozami bojowymi, w tym jednostki włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Utrzymanie gotowości i skuteczności działań ratowniczych wymaga stałego podnoszenia kwalifikacji oraz modernizacji wyposażenia.

Infrastruktura społeczna Gminy Rościszewo stanowi podstawę rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego oraz wpływa na atrakcyjność osiedleńczą Gminy. Jednocześnie kierunkiem dalszych działań powinno być wzmacnianie dostępności usług dla rodzin (w tym opieki nad dziećmi do lat 3 i edukacji przedszkolnej), podnoszenie jakości kształcenia, rozwój oferty kulturalno-rekreacyjnej, wzmacnianie usług społecznych oraz dalsze doposażanie i modernizacja zaplecza jednostek OSP. Tak ukształtowany model sprzyjać będzie poprawie jakości życia mieszkańców i budowaniu spójnej, aktywnej wspólnoty lokalnej.

Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Rościszewo – infrastruktura społeczna i środowisko kulturowe

Źródło: Opracowanie własne

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrona powietrza, przyrody i krajobrazu

Ochrona przyrody

- na obszarach objętych formami ochrony przyrody należy stosować wytyczne zawarte w dokumentach ustanawiających te formy ochrony oraz w planach ochrony lub zadaniach ochronnych, jeżeli zostały opracowane,
- na terenach leśnych, podejmowane działania muszą być zgodne z planami urządzenia lasu,
- w dolinach rzek należy zachować ciągłość ekologiczną i zapewnić możliwość migracji zwierząt, m.in. poprzez niezabudowywanie fragmentów dolin i ich zboczy oraz ich powiązanie z otaczającym środowiskiem,
- na terenach podmokłych należy zapewnić drożność korytarzy ekologicznych i migracyjnych, poprzez utrzymanie niezagospodarowanych, funkcjonalnie połączonych fragmentów,
- należy chronić dziko występujące gatunki roślin, zwierząt i grzybów oraz ich naturalne siedliska zgodnie z przepisami o ochronie przyrody,
- należy przeciwdziałać negatywnym skutkom urbanizacji, szczególnie na terenach cennych przyrodniczo i chronionych,
- wskazane jest podejmowanie współpracy z sąsiednimi gminami w zakresie ochrony przyrody, kształtowanie powiązań ekologicznych oraz zarządzania systemami obszarów chronionych,
- naturalne ciek i zbiorniki wodne będące częścią ciągów ekologicznych powinny być chronione, z dopuszczeniem ich wykorzystania na cele publiczne, jeśli jest to zasadne,
- zaleca się wdrażanie rozwiązań przestrzennych i technicznych zapobiegających fragmentyzacji siedlisk i utracie łączności ekologicznej,
- obszary podmokłe powinny być zachowane w stanie naturalnym ze względu na ich rolę w regulacji stosunków wodnych, klimatycznych i ekologicznych,
- wskazane jest dokumentowanie oraz waloryzowanie przyrodnicze terenów o istotnych funkcjach ekologicznych (np. w ramach opracowań ekofizjograficznych),
- należy wspierać zalesianie, tworzenie śródpolnych zadrzewień i zakrzewień oraz ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk,
- trzeba ograniczać rozpraszanie zabudowy na terenach otwartych przez odpowiednie planowanie przestrzenne chroniące grunty rolne i wartościowe ekosystemy,

- wskazane jest przywracanie naturalnych cech środowiska i odtwarzanie zdegradowanych ekosystemów – w tym leśnych, wodnych, podmokłych i łąkowych m.in. poprzez zwiększenie retencji wodnej w ekosystemach,
- powinno się zwiększać powierzchnię zalesień zwłaszcza:
 - na obszarach o niskiej lesistości, ale wysokim potencjale leśnym,
 - na gruntach rolnych o niskiej przydatności,
 - na terenach dotkniętych erozją,
 - na gruntach porolnych objętych sukcesją naturalną,
- elementy charakterystyczne dla krajobrazu wiejskiego, takie jak miedze, zadrzewienia, drogi polne i małe ciek, powinny być chronione, szczególnie na terenach intensywnego rolnictwa,
- w celu przeciwdziałania suszy rolniczej należy zachować i odtwarzać śródpolne zadrzewienia, ciek, oczka wodne i tereny podmokłe wraz z towarzyszącą roślinnością oraz historyczne systemy melioracyjne,
- ochrona bioróżnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu powinna być wspierana poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych,
- należy ograniczyć lub eliminować obiekty mogące negatywnie wpływać na środowisko (poprzez zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).

Ochrona wód

- należy poprawiać jakość wód powierzchniowych i podziemnych poprzez:
 - rozwój i modernizację infrastruktury środowiskowej,
 - eliminację nieuszczelnionych zbiorników ściekowych,
 - ograniczenie odpływu związków azotu ze źródeł rolniczych,
 - tworzenie stref buforowych i zbiorników wokół cieków,
 - przeciwdziałanie eutrofizacji oraz zwiększenie retencji wodnej,
 - racjonalne gospodarowanie wodą, np. zwiększenie retencji małej skali, optymalizacja zużycia wody w gospodarstwach i przemyśle,
- należy wspierać działania zwiększające retencję w dolinach rzecznych poprzez: budowę małych zbiorników, spiętrzenia, przebudowę rowów i kanałów,
- retencjonowanie wód opadowych,
- planowanie przestrzenne wspierające prawidłowe odprowadzanie wód opadowych,
- należy zwiększać zdolność retencyjną zlewni na gruntach rolnych, leśnych, zadrzewionych oraz wodno-błotnych, bez pogarszania warunków przepływu na obszarach zagrożonych powodzią,

- należy zwiększać wykorzystywanie wód opadowych i roztopowych, co pozwala ograniczyć zużycie wody z tradycyjnych ujęć,
- należy zachować i chronić naturalne elementy wodne, takie jak torfowiska, bagna, stawy i oczka wodne,
- ograniczać zabudowę w odległości mniejszej niż 100,00 m od naturalnej linii brzegowej jezior przepływowych o istotnych walorach krajobrazowych,
- należy chronić wody przed zanieczyszczeniami rolniczymi, m.in. przez stosowanie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie nawożenia i przechowywania kiszzonek w pobliżu cieków,
- należy przeciwdziałać skutkom suszy zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 15 lipca 2021 r.), przy czym należy:
 - w pierwszej kolejności stosować naturalne metody retencji,
 - sztuczną retencję traktować jako ostateczność,
 - nowe inwestycje w tym zakresie poprzedzić analizami zgodnymi z aktualnymi przepisami i realnymi potrzebami.

Zaplanowane działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planu zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy. Zgodnie z przytoczonym planem, Gmina Rościszewo została zakwalifikowana jako obszar ekstremalnie zagrożony suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych, umiarkowanie zagrożony suszą hydrologiczną oraz słabo zagrożony suszą hydrogeologiczną. W rezultacie łączne zagrożenie suszą całej Gminy Rościszewo zostało zaklasyfikowane jako silne.

Obszar gminy podlega pod Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz. U. 2023 poz. 300). Zgodnie z art. 4 ust. 1 RDW celem wód powierzchniowych jest:

- niepogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW,
- osiągnięcie co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych,

- osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.

Natomiast zgodnie z art. 59 ust. Prawo wodne, celem środowiskowym dla jednolitych części wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzenia do nich zanieczyszczeń,
- zapobiegania pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Ochrona powietrza

- należy dążyć do rozbudowy centralnych systemów zaopatrzenia w ciepło, zmiany paliw na niskoemisyjne oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- należy dążyć do redukcji emisji zanieczyszczeń pochodzących z transportu drogowego, emisji ze źródeł komunalnych,
- należy dążyć do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza oraz poprawy efektywności energetycznej i cieplnej poprzez:
 - wymianę źródeł ciepła na niskoemisyjne i nieemisyjne,
 - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
 - działania termomodernizacyjne obiektów użyteczności publicznej.

Ochrona klimatu akustycznego

- należy dążyć do ograniczenia poziomu hałasu emitowanego przez środki transportu wzdłuż głównych dróg i linii kolejowych,
- należy dążyć do tworzenia alternatyw dla indywidualnego transportu samochodowego i jego ograniczenia,
- należy dążyć do zapewnienia wysokiej jakości dróg, poprzez prace remontowe, modernizację i ich przebudowę.

Ochrona złóż kopalin

- należy dążyć do racjonalnej gospodarki złożami kopalin, w szczególności przez kompleksowe i racjonalne wykorzystanie kopalin towarzyszących oraz technologii eksploatacji zapewniającej ograniczenie ujemnego wpływu na środowisko,
- należy dążyć do wspierania prac związanych z poszukiwaniem i rozpoznawaniem surowców energetycznych,
- należy dążyć do wyznaczania pasów ochronnych dla terenów sąsiednich, nieobjętych eksploatacją zgodnie z przepisami odrębnymi,

- sposób zagospodarowania terenu powinien być dostosowany do potrzeb prowadzonej działalności i nie powinien powodować zagrożenia bezpieczeństwa na terenach sąsiednich,
- zaleca się wykonywanie rekultywacji terenu po wyeksploatowaniu złóż w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzenia rekultywacji,
- należy dążyć do ograniczenia degradacji litosfery, w tym warstwy glebowej, jak również niekorzystnych zmian w krajobrazie i gospodarce wodnej, związanych z powierzchniową eksploatacją surowców mineralnych m.in. poprzez rekultywację terenów poeksploatacyjnych.

Zapobieganie zagrożeniom naturalnym

- należy uwzględnić w planach rozwojowych Gminy, mapy zagrożenia powodziowego, mapy ryzyka powodziowego, plany zarządzania ryzykiem powodziowym, a także plany przeciwdziałania skutkom suszy.

Ochrona krajobrazu

- należy dążyć do zachowania bogatej struktury krajobrazu w szczególności poprzez:
 - kształtowanie harmonijnej mozaiki elementów krajobrazowych,
 - przeciwdziałanie wycince zadrzewień przydrożnych, śródpolnych,
 - stosowanie następujących kategorii dolesień: powiększanie istniejących kompleksów, uzyskanie większej zwartości kompleksów, zalesiania łącznikowe,
 - kształtowanie krajobrazu rolniczego: wprowadzanie zadrzewień pasmowych i grupowych oraz śródpolnych zalesień,
 - odbudowę biologicznej linii brzegowej zbiorników wodnych i cieków,
 - optymalizację układu osadniczego, ograniczanie rozpraszania zabudowy,
 - tworzenie biologicznej zabudowy terenów właściwych dla rozwoju rekreacji w sąsiedztwie lasów.

4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- należy podejmować działania mające na celu zachowanie dobrego stanu obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w ewidencji zabytków,
- wskazane jest kompleksowe odnawianie i rewaloryzacja zdegradowanych obszarów historycznych, zespołów zabytkowych i przestrzeni o znaczeniu kulturowym, które są istotne dla tożsamości regionu,
- należy chronić i przywracać historyczne układy zieleni, takie jak zabytkowe cmentarze, aleje drzew oraz parki,

- powinno się eliminować takie formy użytkowania, które obniżają wartość kulturową zabytków lub zakłócają charakter historycznych przestrzeni,
- zaleca się nadawanie nieużytkowanym obiektom zabytkowym nowych funkcji, np. kulturalnych, edukacyjnych czy turystycznych, w celu ich racjonalnego wykorzystania, podnoszenia atrakcyjności regionu oraz wspierania lokalnej gospodarki,
- elementy krajobrazu kulturowego mające znaczenie dla tożsamości obszarów wiejskich powinny być chronione,
- rozwój Gminy powinien opierać się na harmonijnym wykorzystaniu dziedzictwa kulturowego, z poszanowaniem jego wartości,
- walory kulturowe powinny być wykorzystywane na potrzeby funkcji rekreacyjnych i wypoczynkowych,
- obszary zachowujące tradycyjny charakter krajobrazowy i kulturowy powinny być objęte szczególną ochroną,
- należy porządkować i przywracać wartości kulturowe oraz elementy ekspozycji krajobrazu, szczególnie w miejscach o wysokich walorach wizualnych,
- ważne jest zachowanie otwartych przestrzeni o wysokiej wartości krajobrazowej, unikanie zabudowy terenów rolnych i leśnych oraz wykorzystanie rezerw terenowych w ramach już istniejącej struktury przestrzennej,
- nowa zabudowa powinna harmonizować z lokalną tradycją architektoniczną, akcentować istniejące dominanty przestrzenne i krajobrazowe oraz unikać obiektów zaburzających ład przestrzenny,
- należy obejmować ochroną elementy tradycyjnej architektury wiejskiej charakterystycznej dla danego regionu,
- realizacja działań powinna być zgodna z zapisami wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami,
- należy dążyć do utrzymania ładu przestrzennego zachowania kulturowych cech krajobrazu oraz kształtowania korytarzy przyrodniczo-kulturowych o znaczeniu regionalnym poprzez:
 - ograniczanie negatywnych skutków urbanizacji i reurbanizacji,
 - wzmacnianie walorów przestrzennych obiektów i terenów (w tym przemysłowych) przez rewitalizację i restaurację,
 - ochronę oraz odnowę symbolicznych i zabytkowych przestrzeni historycznych,
 - rozwój sieci szlaków turystyki kulturowej wykorzystujących istniejące walory architektoniczne i krajobrazowe,
- należy identyfikować wartościowe obiekty i przestrzenie kultury współczesnej o znaczeniu ponadlokalnym oraz wprowadzać odpowiednie zapisy ochronne do dokumentów planistycznych Gminy,

- wskazane jest udostępnianie stanowisk archeologicznych, które mają wyraźną formę krajobrazową w celach edukacyjnych, naukowych i turystycznych,
- powinno się zapewnić właściwą widoczność i ekspozycję zabytków, m.in. przez określenie maksymalnych gabarytów nowej zabudowy,
- w celu ochrony walorów widokowych i estetycznych zespołów zabytkowych należy wyznaczać strefy ochrony krajobrazu i ekspozycji,
- istotne jest utrzymanie struktury przestrzennej o walorach kulturowych poprzez odpowiednią pielęgnację zieleni, eliminację przypadkowych nasadzeń i samosiewów oraz przeprowadzenie specjalistycznych prac rewitalizacyjnych,
- należy odtwarzać zabytkowe elementy kompozycji krajobrazu,
- zaleca się chronić naturalne krajobrazy powiązane z historycznymi układami przestrzennymi,
- zaleca się zachować tradycyjny charakter układu osadniczego,
- należy odbudowywać historyczne zadrzewienia, zwłaszcza aleje przydrożne,
- należy eliminować dysharmonijne elementy krajobrazu lub wprowadzać osłony roślinne,
- należy ustanowić wytyczne dotyczące lokalizacji, formy, gabarytów współczesnej zabudowy, dostosowanej do charakteru otoczenia.

4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Rozwój zabudowy mieszkaniowej w Gminie Rościszewo będzie prowadzony w sposób uporządkowany i racjonalny, z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań przestrzennych oraz możliwości infrastrukturalnych. Nowe tereny mieszkaniowe będą lokalizowane przede wszystkim w obszarach zapewniających dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej, co pozwoli na efektywne wykorzystanie przestrzeni oraz ograniczenie kosztów obsługi nowych inwestycji. Przyjęte kierunki zmian będą sprzyjały koncentracji zabudowy, zachowaniu ładu przestrzennego oraz ochronie terenów rolnych i przyrodniczych. Jednocześnie umożliwią stopniowe zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych mieszkańców, przy zachowaniu wiejskiego charakteru Gminy i zasad zrównoważonego rozwoju.

Poza tym:

- należy dążyć do zapobiegania niekontrolowanym procesom rozprzestrzeniania się osadnictwa,
- należy dążyć do ochrony terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy,
- należy dążyć do przeciwdziałania negatywnym skutkom suburbanizacji w aspekcie ochrony środowiska,
- należy dążyć do ochrony krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym,

- należy dążyć do odpowiedniego wykorzystania terenów w granicach zurbanizowanych oraz tworzenia większej zwartości przestrzennej struktury miejscowości,
- należy dążyć do uzupełniania zabudowy mieszkaniowej o usługi podstawowe i zieleni urządzonej,
- należy dążyć do tego, aby lokalizacja nowej zabudowy wielorodzinnej odbywała się w powiązaniu z istniejącą lub wyznaczoną w planie miejscowym, jako kontynuacja istniejącej w sąsiedztwie, na terenach skomunikowanych i uzbrojonych,
- należy dążyć do tworzenia atrakcyjnej przestrzeni zapewniającej wysokie standardy zamieszkania,
- należy dążyć do projektowania nowej zabudowy jako uzupełniania istniejącej struktury przestrzennej, w szczególności w obszarach posiadających dostęp do infrastruktury technicznej i komunikacyjnej bez konieczności jej rozbudowy,
- należy dążyć do wykorzystania potencjału inwestycyjnego terenów stanowiących obszary możliwego zagospodarowania, wskazanego w polityce przestrzennej Gminy, w szczególności w kierunku zabudowy usługowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, przy czym wielkość wyznaczonych terenów powinna uwzględniać skalę rozwoju i przeciwdziałać dezintegracji Gminy,
- należy dążyć do ponownego wykorzystania obszarów, które utraciły swoje dotychczasowe funkcje i/lub walory środowiskowe, a posiadają potencjał do rozwoju funkcji: mieszkaniowych, mieszkaniowo-usługowych, usługowych, rekreacyjnych, a także związanych z zieloną infrastrukturą, z uwzględnieniem koniecznych do przeprowadzenia przekształceń funkcjonalno-przestrzennych, rekultywacji oraz działań rewaloryzacyjnych, remontowych czy modernizacyjnych,
- należy dążyć do podnoszenia jakości istniejących struktur, w szczególności:
 - koncentrowania i rozwoju podstawowych usług publicznych oraz powiązanych z nimi przestrzeni publicznych w istniejących i kształtujących się ośrodkach tworzących sieć osadniczą,
 - wzmacniania powiązań w transporcie zbiorowym pomiędzy ośrodkami tworzącymi sieć osadniczą na poziomie lokalnym a ośrodkami wyższej rangi,
 - strukturyzacji przestrzennej obszarów zdegradowanych żywiołową suburbanizacją (rekompozycja funkcjonalno-przestrzenna), m.in. poprzez integrację istniejących małych struktur mieszkaniowych w większe zespoły, uwzględniające w swym programie ogólnodostępne przestrzenie publiczne oraz funkcje ośrodkotwórcze na poziomie lokalnym,
- należy dążyć do tworzenia strategicznych obszarów do zainwestowania produkcyjnego i usługowego oraz ich uzbrajania w infrastrukturę techniczną,

- należy dbać o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie (w planach miejscowych) form zabudowy,
- zaleca się, aby rozwój zabudowy produkcyjno-przemysłowej następował przy głównych szlakach komunikacyjnych,
- zaleca się realizację zabezpieczeń zabudowy produkcyjno-przemysłowej w postaci m.in. pasów zieleni izolacyjnej od granic terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej,
- w przypadku obiektów, dla których pomimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie jest możliwe dotrzymanie standardów jakości środowiska, należy utworzyć obszar ograniczonego użytkowania.

4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

W przypadku lokalizacji nowych obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, poniżej wskazano podstawowe zasady lokalizacji:

- na terenach wskazanych w aktach prawa miejscowego jako strefy handlu wielkopowierzchniowego (jeżeli takie wystąpią):
 - za najbardziej preferowane obszary do lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego wyznacza się tereny znajdujące się w strefie podmiejskiej oraz przy skrzyżowaniach i węzłach drogowych dróg krajowych i wojewódzkich,
 - należy dążyć do realizacji zabudowy obiektów handlu wielkopowierzchniowego w sposób harmonizujący z charakterem zabudowy sąsiedniej,
 - należy dążyć do kształtowania zabudowy w oparciu o skalę człowieka oraz projektowania elewacji w sposób umożliwiający przechodniom wgląd we wnętrza sklepowe i zapoznanie się z ofertą,
 - należy dążyć do realizacji ujednoliconych parkingów, opracowanych dla całego terenu,
 - należy dążyć do wyznaczania niewielkich terenów zieleni urządzonej jako miejsc odpoczynku dla kupujących.

4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Dla lokalizacji inwestycji celu publicznego stosuje się przepisy art. 50-67c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2024 poz. 1130 ze zm.).

Zgodnie z definicją celu publicznego zawartą w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. 2024 poz. 1145 ze zm.), działania te obejmują realizację celów takich jak:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi dla rowerów i drogi wodne, budowa, utrzymanie oraz wykonanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania lub dystrybucji płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń,
- budowa i utrzymanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym składowania lub wykorzystywania w instalacji odnawialnych źródeł energii, w tym instalacji do wytwarzania biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. 2024 poz. 1361 ze zm.),
- budowa i utrzymanie obiektów oraz urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacji i utrzymania wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- sprawowanie opieki nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- budowa i utrzymanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, uczelni publicznych, federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 165 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2024 poz. 1571 ze zm.), szkół publicznych, państwowych lub samorządowych instytucji kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, obiektów sportowych,
- budowa, utrzymanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura komunikacyjna

- należy dążyć do poprawy dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój transportu publicznego oraz modernizację i rozbudowę istniejącej sieci dróg gminnych,
- należy dążyć do sukcesywnej budowy nowych dróg, poprzez zastępowanie istniejących dróg gruntowych drogami o nawierzchni utwardzonej, co poprawi komfort i bezpieczeństwo oraz usprawni komunikację w obrębie Gminy,
- wskazane jest wprowadzenie rozwiązań, które nadadzą transportowi zbiorowemu uprzywilejowaną pozycję w ruchu drogowym – m.in. rozmieszczenie przystanków w sposób zapewniający wygodny dostęp i przesiadki,
- należy dążyć do wdrożenia wojewódzkich standardów infrastruktury rowerowej,
- poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg powinna być realizowana przez:
 - budowę chodników, tras rowerowych, przejść dla pieszych i przejazdów dla rowerzystów,
 - wdrażanie środków ograniczających ryzyko wypadków, takich jak: strefy ograniczonej prędkości, progi zwalniające, wyniesione przejścia, azyle, ronda i podwyższone skrzyżowania,
- prace modernizacyjne w zakresie infrastruktury drogowej powinny bazować na wynikach regularnych przeglądów technicznych, analiz natężenia ruchu i poziomu bezpieczeństwa,
- konieczne jest rozwijanie lokalnych układów drogowych oraz infrastruktury wspierającej transport publiczny, w tym systemów przesiadkowych typu „Parkuj i Jedź” (P&R) oraz „Rower i Jedź” (B&R),
- istniejące trasy i urządzenia komunikacyjne powinny być dostosowane, uzupełniane i unowocześnione tak, aby w pełni obsługiwały istniejące i planowane obszary zabudowy i zapewniały im odpowiednie skomunikowanie,
- system komunikacji drogowej, pieszej i rowerowej powinien być rozwijany, aby efektywnie łączyć nowe tereny inwestycyjne z obecnym układem przestrzennym miejscowości i jej otoczeniem.

Drogi rowerowe

- określa się możliwość realizacji regionalnych i ponadregionalnych dróg dla rowerów w postaci:
 - wydzielonych dróg dla rowerów w pasie drogowym (poza terenami zabudowanymi w miarę możliwości należy unikać dróg, na których natężenie ruchu samochodowego

- przekracza 10 000 pojazdów na dobę, chyba że droga dla rowerów prowadzi np. za ekranem przeciwhałasowym),
- pasów ruchu dla rowerów lub jazda asfaltowym poboczem:
 - w obszarze zabudowanym na drogach, gdzie natężenie ruchu nie przekracza 10 000 pojazdów/dobę, a dopuszczalna prędkość nie przekracza 50 km/h,
 - poza obszarem zabudowanym na drogach, gdzie natężenie ruchu nie przekracza 4 000 pojazdów/dobę,
 - ruchu mieszanego, rowerowo-samochodowego jezdnią:
 - na drogach o natężeniu ruchu do 4 000 pojazdów/dobę: w terenie zabudowanym w przypadku ograniczenia prędkości do nie więcej niż 30 km/h,
 - na drogach o natężeniu ruchu do 1 000 pojazdów/dobę: poza terenem zabudowanym lub gdy dopuszczalna prędkość wynosi powyżej 30 km/h,
 - ruchu na zasadach ogólnych drogami serwisowymi wzdłuż dróg wyższych klas lub linii kolejowych,
 - ruchu na zasadach ogólnych drogami wewnętrznymi o ograniczonym ruchu pojazdów samochodowych, np. leśnymi,
 - zgodnej z zasadami projektowania uniwersalnego (nieodzwolone jest prowadzenie tras drogami piaszczystymi, błotnistymi, brukowanymi, nadmiernie nierównymi),
- należy dążyć do budowy infrastruktury rowerowej dowiązującej sieć ponadregionalnych i regionalnych tras rowerowych do węzłów integracyjnych i przystanków zintegrowanych transportu zbiorowego.

Infrastruktura energetyczna

- należy dążyć do poprawy bezpieczeństwa energetycznego, m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej dla sieci niskiego i średniego napięcia,
- należy dążyć do rozwoju, modernizacji i dywersyfikacji źródeł energii i paliw, w tym ich rozproszenie, a także wzrost efektywności wytwarzania, przesyłania oraz zużycia energii i paliw,
- należy dążyć do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego Unii Europejskiej, zakładającego ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost udziału energii odnawialnej oraz poprawę efektywności energetycznej,
- dopuszcza się planowanie i realizację urządzeń infrastruktury energetycznej, a także przebudowę, rozbudowę i korekty tras sieci istniejących, jeśli będzie to miało na celu optymalizację funkcji technicznych systemów energetycznych, minimalizację uciążliwości dla środowiska lub usunięcie kolizji przestrzennych – pod warunkiem braku sprzeczności z innymi ustaleniami prawnymi,

- należy dążyć do zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej poprzez zapewnienie co najmniej dwustronnego zasilania wszędzie tam, gdzie jest to szczególnie istotne ze względu na potrzeby społeczno-gospodarcze,
- należy dążyć do uwzględniania w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym potrzeby bezpieczeństwa energetycznego przez:
 - rezerwowanie pasów terenów wolnych od zabudowy i przeszkód terenowych dla projektowanej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej, a na etapie jej eksploatacji zapewniających dostęp do sieci i urządzeń energetycznych,
 - określanie ograniczeń w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu w pobliżu projektowanej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej oraz źródeł produkcji energii elektrycznej i ciepłej,
 - rezerwowanie terenów przewidzianych pod budowę instalacji i infrastruktury wykorzystywanej do wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (fotowoltaika, farmy wiatrowe, geotermia), z zachowaniem stref bezpieczeństwa, jeśli są wymagane,
- należy dążyć do przebudowy systemów oświetlenia ulicznego w kierunku energooszczędnych, inteligentnych układów, wykorzystujących źródła odnawialne,
- należy dążyć do tego, aby zaopatrzenie w energię elektryczną odbywało się na podstawie warunków przyłączenia określonych przez gestora sieci, z istniejącej sieci elektroenergetycznej. Istniejącą i projektowaną sieć elektroenergetyczną należy przystosować do planowanego zagospodarowania. Dopuszcza się rozbudowę, przebudowę oraz budowę nowych sieci elektroenergetycznych, kablowych i napowietrznych. Dopuszcza się budowę stacji transformatorowych na każdym terenie, w ilości zależnej od zapotrzebowania odbiorców na energię elektryczną.

Infrastruktura gazowa

- należy eliminować lub maksymalnie ograniczyć negatywne oddziaływanie na środowisko, walory krajobrazu i bezpieczeństwo ludności, obiektów liniowej i punktowej infrastruktury systemów przesyłu i magazynowania gazu, ropy naftowej i produktów naftowych.

Infrastruktura światłowodowa

- należy dążyć do eliminacji braków w zakresie tradycyjnych, podstawowych usług szerokopasmowych oraz usług e-administracji,
- należy dążyć do budowy, rozbudowy lub przebudowy sieci telekomunikacyjnych, szczególnie na potrzeby szerokopasmowego i światłowodowego dostępu do Internetu.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

- należy dążyć do dalszej rozbudowy sieci kanalizacyjnej i poprawy jej stanu technicznego oraz modernizacji sieci wodociągowej,
- należy dążyć do realizacji zbiorowych systemów odbioru i oczyszczania ścieków,
- należy dążyć do sukcesywnej sanitacji terenów o zabudowie rozproszonej na obszarach wiejskich (przydomowe oczyszczalnie ścieków lub wywożenie ścieków przy zapewnieniu ich oczyszczania),
- należy dążyć do budowy systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków deszczowych z terenów zurbanizowanych, głównych tras komunikacyjnych i obszarów przemysłowych.

Utylizacja odpadów

- należy dążyć do tworzenia właściwych warunków funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, w tym przez realizację inwestycji, wynikających z obowiązującego Planu gospodarki odpadami oraz dokumentów go realizujących,
- należy prowadzić gospodarkę odpadami zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi oraz ustalonymi przepisami lokalnymi.

Infrastruktura społeczna

- należy dążyć do poprawy dostępu do placówek kultury, rewitalizacji oraz adaptacji zasobów dziedzictwa kultury, w tym obiektów zabytkowych dla potrzeb kultury,
- należy dążyć do racjonalizacji sieci placówek kultury, w tym modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury,
- należy dążyć do poprawy dostępu do placówek ochrony zdrowia, jak również opieki rehabilitacyjnej oraz obiektów pomocy społecznej,
- należy dążyć do budowy, rozbudowy i modernizacji placówek świadczących ambulatoryjną opiekę zdrowotną, w tym zakresie podstawowej opieki zdrowotnej,
- należy dążyć do racjonalizacji sieci placówek szkół podstawowych, w tym modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury,
- należy dążyć do rozwoju infrastruktury warunkującej zwiększenie dostępności i upowszechnianie wychowania przedszkolnego oraz opieki nad dziećmi do lat trzech,
- należy dążyć do wyposażenia ośrodków w ogólnodostępną infrastrukturę sportowo-rekreacyjną poprzez budowę, rozbudowę i modernizację otwartych i zamkniętych obiektów sportowych, niepowiązanych z infrastrukturą szkolną, z uwzględnieniem rangi i zasięgu oddziaływania danego ośrodka,
- należy dążyć do rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej powiązanej z infrastrukturą szkolną, poprzez budowę, rozbudowę i modernizację obiektów sportowych przy placówkach edukacyjnych,

- należy dążyć do upowszechniania prozdrowotnych postaw związanych z aktywnością fizyczną poprzez budowę, rozbudowę i modernizację urządzeń rekreacyjno-sportowych, służących codziennej aktywności fizycznej i rekreacji mieszkańców.

4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

W zakresie infrastruktury energii odnawialnej uwzględnia się obowiązujące regulacje prawne, w tym w szczególności wymóg zachowania minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od obiektów, zwłaszcza budynków mieszkalnych.

Dla obszarów rozmieszczenia farm fotowoltaicznych przewiduje się lokalizację obiektów budowlanych niezbędnych do funkcjonowania farm fotowoltaicznych.

Lokalizacja instalacji do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych powinna odbywać się z preferowaniem obszarów i miejsc o największym potencjale zasobowym, przy uwzględnieniu konieczności eliminowania lub maksymalnego ograniczania zagrożeń i negatywnego oddziaływania tej infrastruktury na środowisko, w tym na bioróżnorodność, powiązania przyrodnicze, walory krajobrazowe oraz zdrowie ludzi, w tym:

- elektrowni wiatrowych wszędzie tam, gdzie brak przeciwwskazań wynikających z potrzeb ochrony środowiska przyrodniczego, krajobrazu kulturowego oraz bezpieczeństwa i obronności państwa, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów odrębnych,
- instalacji na biomasę i biogaz na terenach wiejskich, w tym na drewno odpadowe, słomę odpadową z rolnictwa, siano odpadowe z rolnictwa, odpady z hodowli i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz plantacji roślin energetycznych,
- instalacji słonecznych, w tym z systemów fotowoltaicznych (farm fotowoltaicznych) – w obrębie kompleksów najsłabszych gruntów rolnych o powierzchni co najmniej 1 ha i gruntach zrekultywowanych na cele inne niż rolnicze i leśne.

4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko

Dopuszcza się lokalizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenach produkcyjnych, magazynowych i składowych, zlokalizowanych w ramach obszarów inwestycyjnych przeznaczonych pod funkcje produkcyjno-usługowe, wspierających realizację polityki aktywizacji gospodarczej Gminy.

4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

- wskazane jest, aby rozwój funkcji rolniczych na gruntach ornych o wysokiej wartości przyrodniczej i użytkowej opierał się przede wszystkim na produkcji rolnej,

- obszary, na których dominują użytki zielone dobrej i średniej jakości powinny być wykorzystywane głównie do hodowli (z wyłączeniem form przemysłowych), z preferencją stosowania dla ekologicznych metod uprawy,
- rolnicza przestrzeń produkcyjna powinna koncentrować się na gruntach najwyższej klasy bonitacyjnej gruntów I-III,
- powinno się chronić grunty rolnicze klas I-III oraz obszary leśne przed ich przekształceniem na inne cele, jeśli nie jest to uzasadnione,
- należy tworzyć sprzyjające warunki infrastrukturalne i komunikacyjne dla inwestycji w nowoczesne, wielkoobszarowe i zmechanizowane gospodarstwa,
- na terenach o przeciętnej lub niskiej przydatności produkcyjnej należy rozwijać funkcje wielozadaniowe, dbając przy tym o środowisko naturalne np. zachowując tradycyjny krajobraz rolniczy i trwałe użytki zielone,
- wspieranie działalności gospodarczej towarzyszącej rolnictwu oraz zrównoważony rozwój funkcji pozarolniczych powinno być jednym z celów lokalnej polityki,
- należy chronić najbardziej produktywne i wartościowe grunty rolnicze przed ekspansją zabudowy,
- zaleca się unikanie przeznaczenia najlepszych jakościowo gleb pod uprawy roślin energetycznych,
- należy przeciwdziałać rozdrobnieniu gospodarstw poprzez działania scaleniowe i odpowiednie zagospodarowanie gruntów po scaleniu,
- kierunki specjalizacji produkcji rolnej powinny być wzmacniane, a gospodarstwa ukierunkowywane na większą skalę towarową, by utrzymać wysoki poziom i jakość produkcji,
- powinno się promować praktyki rolnicze zintegrowane z ochroną środowiska i klimatu – w tym rozwój rolnictwa ekologicznego,
- wskazane są inwestycje w infrastrukturę melioracyjną, służące poprawie warunków wodno-glebowych,
- konieczne są działania ograniczające zanieczyszczenie wód azotanami pochodzenia rolniczego – zgodnie z tzw. programem azotanowym,
- krajobraz rolniczy powinien być kształtowany w sposób sprzyjający bioróżnorodności m.in. poprzez różnicowanie siedlisk i tworzenie warunków do bytowania różnych gatunków zwierząt,
- należy zagospodarować nieużywane grunty rolne, a tereny o niskiej jakości gleb przekształcać np. w zadrzewienia śródpolne, zbiorniki wodne lub zalesienia,
- w otoczeniu oczek wodnych i mokradeł należy pozostawiać pasy buforowe, umożliwiające rozwój naturalnych zbiorowisk roślinnych, takich jak szuwały i roślinność bagienna,

- w dolinach rzecznych powinno się wspierać tradycyjne użytkowanie łąkowe, zapobiegając przekształcaniu półnaturalnych łąk w pola uprawne lub pastwiska o wysokim stopniu intensyfikacji,
- półnaturalne ekosystemy, takie jak łąki, powinny być chronione w ramach zrównoważonego użytkowania gospodarczego,
- istotna jest ochrona i zwiększanie powierzchni zadrzewień śródpolnych, m.in. poprzez wspieranie spontanicznego wzrostu drzew i krzewów na miedzach, wokół zbiorników wodnych i na nieużytkach,
- torfowiska na terenach rolnych powinny być chronione – poprzez zaniechanie osuszania i przeciwdziałanie eutrofizacji,
- wskazane jest tworzenie naturalnych barier biologicznych, które ograniczają migrację zanieczyszczeń, przeciwdziałają erozji wodnej i wietrznej,
- należy unikać nadmiernego osuszania łąk, torfowisk i mokradeł – poprzez rezygnację z intensywnych zabiegów melioracyjnych,
- zdewastowane małe obszary należy rekultywować, tworząc zróżnicowane środowiska przy użyciu metod fitomelioracyjnych i krajobrazowych.

Leśna przestrzeń produkcyjna

- należy wspierać zwiększenie powierzchni lasów i ograniczać fragmentyzację środowiska przyrodniczego, m.in. poprzez zalesianie gruntów o niewielkiej przydatności rolniczej oraz rekultywację nieużytków,
- przekształcenie gruntów leśnych na inne cele powinno następować wyłącznie w wyjątkowo uzasadnionych przypadkach,
- gospodarka leśna powinna uwzględniać przede wszystkim funkcje pozaprodukcyjne, zwłaszcza w przypadku lasów ochronnych, obszarów o szczególnej wartości przyrodniczej, terenów wrażliwych oraz lasów miejskich i rekreacyjnych – w granicach miast i w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji i remediacji

Na terenie gminy nie obowiązuje Gminny Program Rewitalizacji, w związku z czym nie ma także wyznaczonych obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Do najważniejszych działań w zakresie zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego w tych obszarach należą:

- uporządkowanie „starej tkanki” ruralistycznej poprzez właściwe zagospodarowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,

- przebudowa budynków oraz pomieszczeń z przeznaczeniem na inne cele,
- renowacja budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym, w tym ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne, edukacyjne, turystyczne lub kulturalne, przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy,
- wyremontowanie lub przebudowa budynków i infrastruktury publicznej związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych,
- przebudowa przestrzeni publicznych: placów, parkingów, placów zabaw dla dzieci, małej architektury,
- tworzenie nowych miejsc rekreacji, terenów zieleni urządzonej,
- poprawa funkcjonalności ruchu kołowego, ruchu pieszego, poprawa dostępności do sieci urządzeń infrastruktury technicznej,
- dla obiektów związanych z rolnictwem dopuszczanie również pozarolniczego wykorzystania istniejących obiektów do nowych działalności,
- przywrócenie przestrzeniom i budynkom należytej im roli w strukturze Gminy.

Obszarami potencjalnej rekultywacji lub remediacji są tereny złóż surowców naturalnych, w których eksploatacja kopaliny została zakończona lub zaniechana. Rekultywacja obiektów przemysłowych i poeksploatacyjnych powinna być zgodna z decyzjami urzędowymi dotyczącymi działań rekultywacyjnych lub remediacji. Potencjalne zmiany funkcji obszarów będą możliwe po zakończeniu prac rekultywacyjnych i określeniu docelowej funkcji obszarów, z uwzględnieniem aktualnego przeznaczenia terenu w dokumentach planistycznych.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako *„wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”*.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze, Gmina Rościszewo zaliczona została do Płockiego Obszaru Strategicznej Interwencji oraz Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Sierpca.

Płocki Obszar Strategicznej Interwencji ukierunkowany jest na wyrównywanie deficytów infrastrukturalnych, środowiskowych i społecznych w subregionie płockim. Szczególny nacisk

położono na poprawę bezpieczeństwa i dostępności transportowej, ochronę środowiska oraz poprawę jakości życia mieszkańców, w tym dostępu do usług zdrowotnych.

Jednym z kluczowych wyzwań dla tego obszaru jest konieczność wyprowadzenia transportu materiałów niebezpiecznych poza tereny zurbanizowane, co istotnie zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców. Równolegle planowany jest rozwój infrastruktury kolejowej, w tym nowego połączenia z Warszawą oraz wdrażanie niskoemisyjnego i zintegrowanego transportu publicznego, który ma zapewnić lepszy dostęp do lokalnych centrów oraz przystanków kolejowych. Rozbudowie ulegnie również infrastruktura piesza i rowerowa, co wpisuje się w koncepcję zrównoważonej mobilności.

Działania obejmują także kwestie środowiskowe. Szczególny nacisk położono na ograniczenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z przemysłu i transportu, między innymi poprzez promocję zero- i niskoemisyjnych środków komunikacji. Dzięki lepszej dostępności komunikacyjnej możliwe będzie również efektywniejsze wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych i kulturowych, takich jak Zbiornik Włocławski.

W zakresie usług publicznych priorytetem jest rozwój specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza onkologicznej i geriatrycznej. Planowane są także działania z zakresu profilaktyki zdrowotnej oraz promocji kształcenia kadr medycznych. Równocześnie przewiduje się modernizację infrastruktury komunalnej, w tym systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych, co przyczyni się do poprawy warunków życia oraz zwiększenia efektywności środowiskowej.

Gmina Rościszewo została zaliczona także do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Sierpca, który pełni rolę potencjalnego bieguna wzrostu. Miasto Sierpc zostało wskazane jako jedno z miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, dla których wyznaczono obszar funkcjonalny wymagający ukierunkowanego wsparcia i wzmocnienia współpracy ponadlokalnej.

Przynależność Gminy Rościszewo do MOF Sierpca oznacza jej funkcjonalne powiązanie z miastem w zakresie rynku pracy, dostępu do usług publicznych, infrastruktury technicznej i społecznej oraz obsługi komunikacyjnej. W ujęciu regionalnym Gmina pełni rolę zaplecza osadniczego, gospodarczego i środowiskowego Miasta, jednocześnie korzystając z jego funkcji administracyjnych, usługowych i edukacyjnych. Wiąże się to więc z potrzebą wzmocnienia współpracy międzygminnej oraz podejmowania działań służących ograniczaniu barier rozwojowych w skali ponadlokalnej. Szczególne znaczenie mają w tym zakresie działania ukierunkowane na poprawę ładu przestrzennego, rozwój zintegrowanego systemu transportowego, zwiększenie dostępności do usług publicznych oraz wspieranie lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości.

przyjaznego do życia, pracy i wypoczynku, zarówno obecnie, jak i w przyszłości. Cele Strategii koncentrują się na wzmacnianiu kapitału ludzkiego i jakości warunków życia, kształtowaniu atrakcyjnych przestrzeni zamieszkania, zrównoważonym rozwoju gospodarczym oraz zapewnieniu dostępności komunikacyjnej i rozwoju zrównoważonej mobilności. Istotnym elementem działań jest również adaptacja do zmian klimatu oraz ochrona środowiska w skali całego partnerstwa, realizowane poprzez skoordynowane działania gmin miejskich i wiejskich.

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy Rościszewo

Na terenie gminy Rościszewo nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym.

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy Rościszewo – Wójta Gminy Rościszewo.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności.

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Gminy Rościszewo,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

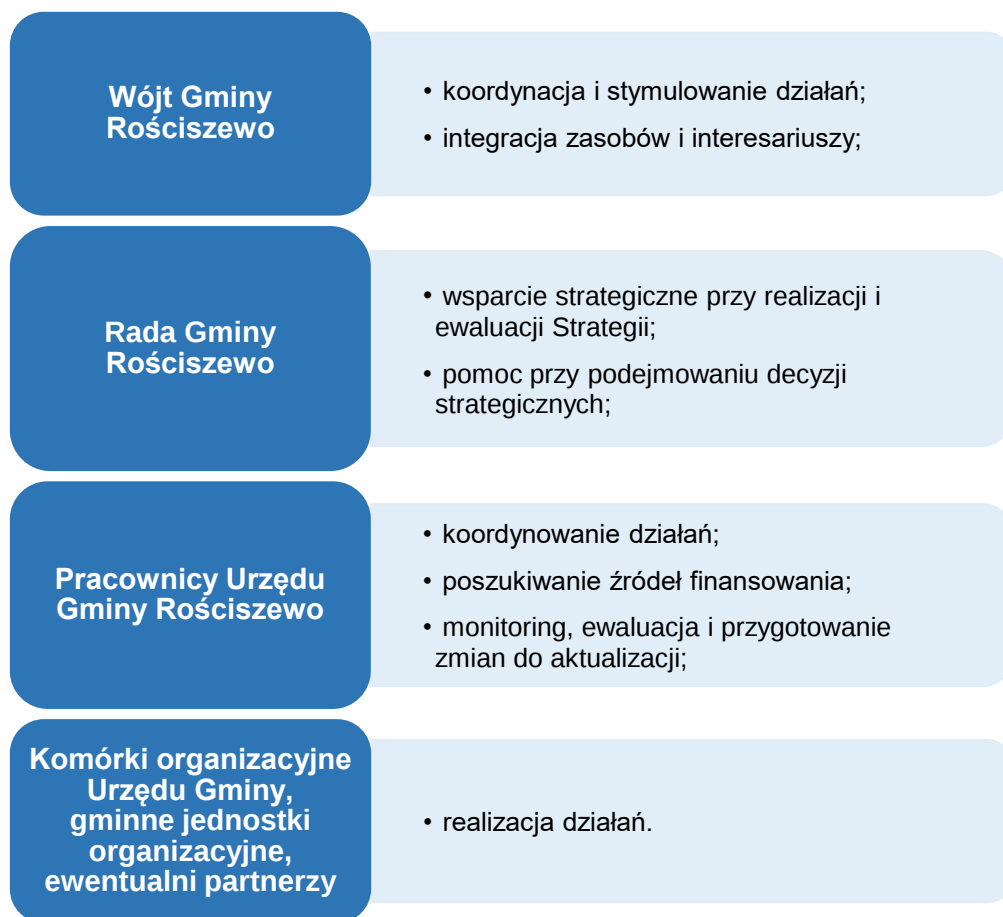
Wójt Gminy Rościszewo będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Gminy w Rościszewie oraz kierowników, dyrektorów gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Gminy Rościszewo będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą,

organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Gminą Rościszewo (liderem i koordynatorem).

Rysunek 9. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecanie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów

wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów) wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Gminy oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Gminy.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiąganych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągania celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań

strategii, rozwiązywanie problemów. Ewaluacji podlegać będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen; oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Organem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Wójt Gminy Rościszewo, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153 ze zm.). Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Ramy finansowe i źródła finansowania

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych. Gmina Rościszewo, przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,

- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 12. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Rościszewo

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania ²	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Cel strategiczny 1.													
Wysoka jakość życia i integracja społeczna mieszkańców Gminy													
Cel operacyjny 1.1. Wysoka jakość edukacji oraz dostępność usług opiekuńczo-wychowawczych	Zwiększenie dostępności opieki wczesnoszkolnej	-											Środki własne i środki zewnętrzne
	Poprawa jakości kształcenia oraz warunków nauki	-											Środki własne i środki zewnętrzne
Cel operacyjny 1.2. Rozwinięte usługi społeczne, opiekuńcze oraz prozdrowotne	Rozwój usług opiekuńczych, społecznych i rehabilitacyjnych dla osób starszych i niesamodzielnych	1. Utworzenie Dziennych Domów Pobytu; 2. Utworzenie gabinetu rehabilitacji.											Środki własne i środki zewnętrzne
	Rozszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej dla osób starszych i seniorów	-											Środki własne i środki zewnętrzne
	Rozwój infrastruktury i oferty sprzyjającej zdrowemu i aktywnemu stylowi życia	1. Budowa boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Rościszewo; 2. Budowa boiska sportowego w Poliku; 3. Budowa tężni solankowej w miejscowości Rościszewo; 4. Budowa siłowni zewnętrznych;											Środki własne i środki zewnętrzne

² Wpisany “-” oznacza obecnie brak sprecyzowania konkretnych zadań dla wskazanych kierunków

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania ²	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
		5. Budowa placów zabaw i placów sportowych dla seniorów.											
Cel operacyjny 1.3. Rozbudowana infrastruktura społeczna służąca aktywności i bezpieczeństwu mieszkańców	Rozwój infrastruktury społecznej służącej integracji mieszkańców	1. Przebudowa/ remont/ modernizacja świetlic wiejskich na terenie gminy; 2. Miejsce spotkań mieszkańców „Mała Świetlica”; 3. Budowa altan rekreacyjnych.											Środki własne i środki zewnętrzne
	Rozwój infrastruktury OSP w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców	1. Rozbiórka istniejących budynków oraz budowa nowego budynku świetlicy wiejskiej wraz z częścią bojową OSP w miejscowości Kuski; 2. Remonty i modernizacje remiz strażackich.											Środki własne i środki zewnętrzne
	Wzmocnienie roli obiektów zabytkowych w życiu społecznym i kulturalnym Gminy	1. Adaptacja zabytkowego spichlerza na salę Chopinowska w Rościszewie.											Środki własne i środki zewnętrzne
Cel strategiczny 2. Stabilna gospodarka Gminy oparta na przedsiębiorczości i lokalnych zasobach													
Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta przedsiębiorczość oraz większa atrakcyjność inwestycyjna Gminy	Rozwój przedsiębiorczości lokalnej i kapitału ludzkiego	-											Środki własne i środki zewnętrzne
	Kształtowanie warunków dla	-											Środki własne i środki zewnętrzne

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania ²	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
	rozwoju działalności gospodarczej												
Cel operacyjny 2.2. Dywersyfikacja lokalnej gospodarki	Wzmocnienie konkurencyjności lokalnego rolnictwa i działalności okołorolniczej	-											Środki własne i środki zewnętrzne
Cel strategiczny 3. Racjonalne zagospodarowanie przestrzeni oraz rozwinięta infrastruktura techniczna													
Cel operacyjny 3.1. Dostępność nowoczesnej infrastruktury technicznej	Rozwój i modernizacja infrastruktury zaopatrzenia w wodę	1. Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Łukomiu; 2. Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Rościszewie; 3. Budowa studni głębinowej w miejscowości Rościszewo; 4. Budowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Rzeszotary-Stara Wieś; 5. Budowa studni głębinowej w miejscowości Rzeszotary-Stara Wieś.											Środki własne i środki zewnętrzne
	Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej oraz gospodarki ściekowej	1. Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Borowo; 2. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Borowo i Stopin;											Środki własne i środki zewnętrzne

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania ²	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
		3. Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Rościszewie; 4. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nowy Zamość i Kuski.											
	Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i cyfrowej	1. Budowa sieci światłowodowej.											Środki własne i środki zewnętrzne
Cel operacyjny 3.2. Rozwinięta i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna Gminy	Modernizacja infrastruktury drogowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego	1. Budowa i przebudowa dróg gminnych; 2. Modernizacja drogi powiatowej w kierunku Lutocina; 2. Modernizacja drogi powiatowej Stopin-Pianki – nakładka; 3. Modernizacja drogi gminnej Puszcza-Boguszevec; 4. Dbałość o bezpieczeństwo mieszkańców, związana z transportem drogowym (progi zwalniające, ograniczenia prędkości itp.).											Środki własne i środki zewnętrzne
	Rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej sprzyjającej bezpiecznej mobilności	1. Budowa ścieżek rowerowych; 2. Budowa chodników.											Środki własne i środki zewnętrzne

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania ²	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
Cel operacyjny 3.3. Ład przestrzenny i racjonalne lokalizowanie inwestycji	Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni Gminy	1. Ograniczenie budowy kurników, chlewni, budynków przemysłowych w pobliżu budynków mieszkalnych; 2. Konsultowanie lokalizacji nowych inwestycji z mieszkańcami.											Środki własne i środki zewnętrzne
Cel strategiczny 4. Ochrona środowiska naturalnego oraz zapewnienie odporności na zmiany klimatu													
Cel operacyjny 4.1. Ochrona środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu	Edukacja ekologiczna i klimatyczna mieszkańców	1. Promowanie proekologicznych postaw i zachowań mieszkańców gminy (segregacja odpadów, oszczędzanie wody, ograniczenie plastiku).											Środki własne i środki zewnętrzne
	Szkolenia i działania edukacyjne dotyczące ochrony wód i dobrych praktyk rolniczych	-											Środki własne i środki zewnętrzne
	Ochrona zasobów wodnych i rozwój działań retencyjnych	1. Budowa zbiorników retencyjnych w zlewni rzeki Skrwy.											Środki własne i środki zewnętrzne
	Zwiększanie powierzchni terenów zielonych oraz wzmacnianie bioróżnorodności	1. Tworzenie terenów zielonych.											Środki własne i środki zewnętrzne
Cel operacyjny 4.2. Infrastruktura sprzyjająca	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz poprawa efektywności energetycznej	1. Ograniczenie niskiej emisji i poprawa efektywności energetycznej budynków											Środki własne i środki zewnętrzne

Strategia Rozwoju Gminy Rościszewo na lata 2026-2035

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania ²	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
ochronie środowiska		administracji publicznej.											
	Rozwój infrastruktury systemu gospodarki odpadami	1. Budowa/ rozbudowa/ modernizacja Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych; 2. Utworzenie mobilnych punktów selektywnego zbierania odpadów.											Środki własne i środki zewnętrzne

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny	17
Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy	17
Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny	18
Tabela 4. Analiza SWOT – wymiar klimatyczno-środowiskowy	18
Tabela 5. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe Gminy	20
Tabela 6. Cele strategiczne i operacyjne	23
Tabela 7. Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia i integracja społeczna mieszkańców Gminy	25
Tabela 8. Cel strategiczny 2. Stabilna gospodarka Gminy oparta na przedsiębiorczości i lokalnych zasobach	30
Tabela 9. Cel strategiczny 3. Racjonalne zagospodarowanie przestrzeni oraz rozwinięta infrastruktura techniczna.....	33
Tabela 10. Cel strategiczny 4. Ochrona środowiska naturalnego oraz zapewnienie odporności na zmiany klimatu	39
Tabela 11. JCWP na terenie gminy Rościszewo	45
Tabela 12. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Rościszewo	82
Rysunek 1. Mapa zagrożenia powodziowego na terenie gminy Rościszewo	15
Rysunek 2. Mapa ryzyka powodziowego na terenie gminy Rościszewo	16
Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Rościszewo – struktura sieci osadniczej oraz strefy funkcjonalno-przestrzenne	44
Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Rościszewo – środowisko przyrodnicze	48
Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Rościszewo – infrastruktura komunikacyjna	50
Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Rościszewo – infrastruktura techniczna i zasoby geologiczne	53
Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Rościszewo – infrastruktura społeczna i środowisko kulturowe	56
Rysunek 8. Położenie Gminy Rościszewo na mapie obszarów strategicznej interwencji województwa mazowieckiego	76
Rysunek 9. Podział zadań realizacji Strategii.....	78